

Kahan

PŘÍBRAM

6 | **VYSOKÝ PŘEBYTEK
ROZPOČTU**
Jak město hospodařilo v roce
2020

12 | **HRA, NEBO UČENÍ?**
Jak udržet motivaci školáků
(nejen) při distančním
vzdělávání

16 | **ROZHOVOR
S VĚROU SMOLOVOU**
Děsí mě rostoucí obliba
dokumentů o nacistech

**Novým infocentrem
otevíráme letošní
turistickou sezonu**

6 R PRO ZVLÁDNUÍ KORONAVIROVÉ KRIZE

RUCE – Pravidelně si myjte ruce teplou vodou a mýdlem nebo používejte dezinfekci.

ROUŠKY – Při pohybu v uzavřených prostorách a vyšší koncentraci osob je nejučinnější prevencí nosit roušku nebo respirátor.

ROZESTUPY – Dodržujte bezpečné rozestupy alespoň 2 metry od ostatních osob.

RESPEKT – Respektujte svoje prožívání a potřeby. Respektujte potřeby a prožívání druhých. Respektujte vlastní obavy, nejistoty a pocity ohrožení. Respektujte obavy, nejistoty a pocity druhých. Buďte vstřícnými a pozornými posluchači a průvodci náročnou dobou, a to sobě i druhým, buďte druhým oporou. Každý den se počítá.

ROZUM – Nesete zodpovědnost za sebe a za své blízké. Zahlcujte své blízké chválou, láskou a laskavostí. Chraňte je i sebe před informacemi, které jsou nepodložené a hloupé, chaosu navzdory. Chovejte se rozumně a s citem, abyste neohrozili sebe ani druhé. Plánujte si činnosti, úkolujte se trpělivě a vezměte „změnu, chybu a krizi“ do hry. Hlavně nezapomeňte důsledně ocenit každý pokrok k cíli – vychvalte se do červena! Pečujte s rozumem a citem o sebe i o druhé tak, abyste zůstali zdraví nebo se brzy zotavili. Každý den má smysl.

RESILIENCE – Psychická odolnost je nám dána, ale lze ji cvičit a zlepšovat. Nebojte se říct si druhým o pomoc. Než se vzdáte, pořádně si odpočiňte, vyvětrejte se, napijte se a najezte. Věřte svým schopnostem, unesete a zvládnete toho nepředstavitelně mnoho. Buďte sami k sobě vstřícní, srdnatí a milí: možná se vám podlamují kolena, ale zase se zvednete. Zvedejte i druhé. Každý den v tom budete o trochu lepší.

(zdroj: Psychologický ústav Akademie věd ČR, v. v. i.)

INFORMACE O OPATŘENÍCH V PŘÍBRAMI LZE SLEDOVAT NA: koronavirus.pribram.eu
REGISTRACE PRO ZASÍLÁNÍ KRIZOVÝCH SMS ZPRÁV A E-MAILŮ: infoservis.pribram.eu

DĚKUJEME, ŽE JSTE V PŘÍBRAMI OHLEDUPLNÍ.

Akcce
-200 Kč
3 měsíce

**Stabilní internet
v nestabilní době**

Nordic 5G internet na doma je stabilní,
bez závazků a bez limitů.
A nyní za parádní cenu.

Nordic telecom
Překvapivá volnost

Akcce platí do 30. 6. 2021. Více na www.nordictelecom.cz

Ryze česká rodinná realitní kancelář
30 let v Příbrami

Tradice – Jistota – Korektnost

Výběr z nabídky:

Pronájem zateplené haly v Březnici, Dobrá Voda.
Celkem 1.092 m² a zpevněné plochy.
Cena: 38 760 Kč/měsíc + elektrina

Prodej stavebního komerčního pozemku v Jincích
o výměře 16.285 m².

Cena: 5,49 mil. Kč

Prodej rodinného domu či stavebního pozemku
601 m² v Táboře – Čelkovicích. ENB: G.
Cena: 3,3 mil. Kč

V centru města Dobříše nabízíme obchodní jednotku
241 m² na prodej či pronájem. ENB: G.
Cena: 28 514 Kč/m²

**Svěťte nám i Vy klíče od Vaší nemovitosti a my Vám ji dobře prodáme
Zavolejte, přijedeme...**

tel. +420 318 630 850, 602 607 982

Dlouhá 90, Příbram III, druhý dům pod Svatohorskými schody (vchod do dvora)
www.realitypintner.cz, info@realitypintner.cz

OBSAH ČÍSLA

- 4** NA BŘEZOVÝCH HORÁCH BUDE NOVÉ DĚTSKÉ HŘIŠTĚ
- 6** V ROCE 2020 PŘÍBRAM HOSPODAŘILA S VYSOKÝM PŘEBYTKEM
- 8** ČEKÁME UŽ JEN NA TURISTY. JAK SE PŘÍBRAM PŘIPRAVUJE NA SEZONU
- 12** JAK MOTIVOVAT ŽÁKY (NEJENOM) PŘI DISTANČNÍM VZDĚLÁVÁNÍ
- 15** OSVĚDČILY SE JAMBOARD, WORDWALL NEBO QUIZLET
- 16** ZNEPOKOJUJE MĚ ROSTOUCÍ OBLIBA DOKUMENTŮ O NACISTECH A JEJICH ARMÁDĚ

Za měsíc bylo odevzdáno čtvrt tuny olejů a tuků	4
Sčítání lidu do 11. května	5
Pozvánka do květnového autokina Svatá Hora	9
Firmy ani úřad nemají odmítače testování	10
Po seniorech je lepší pátrat bezodkladně	11
Zájem o bydlení v Kodusu stále převyšuje nabídku	18
JVO - pomalu, ale jistě	20
52. ročník HFAD - napodruhé a snad s větším štěstím	21
KW: Königs Wusterhausen i Kurzwelle	22
U Slivice skončila 2. světová válka v Evropě	24
Rozhledna Na Skále: Překrásný výhled na jihozápadní Brdy	26
Příbram mu byla určena osudem	27
Císařpán je korunovanej	28
Sportovní projekty stopnul covid, jsme připraveni na restart	30
Nový rybník čekají novinky	31

Kahan - Zpravodaj města Příbram, vychází 11x ročně, slouží k informování občanů města Příbram. **Vydává:** Město Příbram, Tyršova 108 (IČO: 00243132) pod registračním číslem Ministerstva kultury ČR E11726 v nákladu 15 900 výtisků. Do každé domácnosti v Příbrami je doručen jeden výtisk zdarma. **Místo vydání:** Městský úřad Příbram, Odbor kancelář města, Příbram I, Tyršova 108, tel.: 318 402 281, e-mail: kahan@pribram.eu. **Příjem inzerce:** Odbor kancelář města, tel.: 318 402 281, e-mail: kahan@pribram.eu. Za věcnou správnost článků odpovídají autoři. **Redakční rada:** Jan Konvalinka, Martin Buršík, Zorka Brožíková, Zuzana Kučerová, Eva Švehlová, Jaroslav Hodrment, Václav Bešťák. **Šéfredaktor:** Stanislav D. Břeň. **Redakční uzávěrka** je první den předchozího měsíce. Další zprávy radnice na www.pribram.eu, kahan.pribram.eu nebo facebook.com/mestskyuradpribram. Distribuce tohoto čísla probíhá od 20. do 26. dubna 2021. Foto na titulní straně: František Gahler.

PŘIPRAVIT BATŮŽKY, VYRÁŽÍME!

Tak to snad vypadá, že se pomaloučku blížíme k normální době. Nouzový stav pominul a čas od času se některá část našeho života vrátí k normálu. Třeba pošleme dítě do školy, ovšem za předpokladu, že nezapomnělo cestu, na kterou ho dokonce můžeme vybavit úplně novými botami. Už mu konečně můžeme pořídit i pravítko a gumu, když už jsou naživu i papírnickví. Třeba se už za pár týdnů dočkáme toho, že si sami koupíme oblečení, nebo že si konečně dojdeme ke kadeřníkovi a s novým účesem se pochlubíme přátelům na zahrádce nějaké restaurace. Je až zarážející, jaké běžné „blbiny“ nám najednou přijdou jako bůhvíjaké privilegium.

Osobně se těším, až se opět naplno rozjede turismus. Mám ohromně rád ty soboty, kdy se ráno sbalí do batůžku tatranka, pitíčko a banán a jede se někam na výlet. Naše země je půvabná a na své omezené rozloze až nesku-tečně pestrá. Asi je to nějaká pracovní deformace, ale na každém místě, které navštívím, kriticky hodnotím to, jak se místní samospráva o turisty stará. Zda je dostupné parkování, jestli je srozumitelné značení nebo jaká je celková vizuální úroveň navštíveného místa.

Naše krásná Příbram a její okolí má určitě turistický potenciál. Ten by se dal shrnout souslovím nebe-pekloráj, kde nebe jest poutní místo Svaté Hory, peklem temné doly zdejšího revíru a rájem Brdy se svou čarovnou až mystickou atmosférou. Nelze však nezmínit, že i jiné části města mohou být turistickými cíli, a to včetně volnočasových areálů s Novákem v první řadě.

Jak se dočtete na stránkách tohoto vydání Kahanu, je toho pro letošek v rámci podpory lokálního turismu přichystáno hodně. Od zcela nového informačního centra v Pražské ulici až po zbrusu nové nástupní místo do Brd v Kozičíně a mnoho dalších bezvadných věcí.

Myslím, že minimálně po stránce turistiky nás čeká dobrý rok. A když ne dobrý, tak rozhodně lepší než ten minulý. Takže nachystat batůžky, svazinky a pitíčka a za chvíli vyrážíme!

Jan Konvalinka
starosta města Příbram

KRÁTCE

Na Březových Horách bude nové hřiště

Město plánuje otevření nových hřišť. „Příbramské děti se jich dočkají na Březových Horách a v plánu je obnova hřiště v Lesoparku Litavka či výměna některých prvků na dětském hřišti v ulici Jana Drdy,“ informoval starosta Jan Konvalinka. Dětská hřiště, která mají ve správě Technické služby města Příbrami, se po zimní přestávce otevřela na začátku dubna. Ve městě je dvanáct centrálních dětských hřišť, tedy hřišť, která jsou oplocena a mimo provozní dobu uzamčena. Kromě nich se v Příbrami nacházejí další dětská hřiště neoplocená, workoutová cvičiště a řada míst s původními průlezkami.

ČEZ Distribuce odstupuje od výlepu

Společnost ČEZ Distribuce mění způsob oznamování plánovaných odstávek. Výlepy letáků nahrazuje oznámeními e-mailem nebo esemeskami přímo k zákazníkům. Služba je podle společnosti zdarma. Důvodem, proč firma ruší tradiční způsob oznamování, je snaha informovat moderními metodami. Při výlepu se také potýkala s plošnými zakazky, stížnostmi na nečitelnost nebo nevhodné umístění. Jak se zákazník o odstávce dozví? Pomocí e-mailu, esemesek, internetových stránek cezdistribuce.cz/odstavky nebo na úřední desce. Dále pomohou sociální sítě, rozhlas, SMS info kanál a podobně. Pokud chcete dostávat informace elektronicky, je třeba se zaregistrovat na webu cezdistribuce.cz/služba.

Kde můžete předat nepotřebné oděvy

V Příbrami je rozmístěno několik kontejnerů na sběr textilu. Kde je najdete a jaké společnosti textil sbírají? Diakonie Broumov: v ulicích Nádražní, Jaromíra Zástěry, Ke Kocábě, Pod Čertovým pahorkem, Riegrova, Petra Bezruče a v osadě Žežice - točna. TextilEco: v ulicích Mánesova, U Václava, Fantova louka, Jungmannova, nám. Dr. J. Theurera a ve sběrném dvoře. Koutecký: - v ulicích Jeruzalémská, Jungmannova, Podskalí, Kladenská, Politických vězňů, křížení ulic Okružní a S. K. Neumanna, 28. října u č. p. 35, Bratří Čapků, Gen. Kholla, K Drkolnovu, Šachetní, Hanuš Jelínka, Brodská, Ryneček, Legionářů, křížení ulic Mariánská a Pod Haldou, 28. října u č. p. 338, Průběžná, křížení ulic Seifertova a Budovatelů, Borová, křížení ulic Rovná a Poštovní, Sevastopolské nám., nám. J. A. Alise, Lazec - náves, Brod - ulice Dolní a nově v Jiráskových sadech.

Kde je otevřeno

Na webu pozneprijbram.cz (přímý odkaz: 1url.cz/mKLxV) najdete průběžně aktualizovaný seznam restaurací, kaváren, jídelen, cukráren či zmrzlináren, které jsou v provozu i v čase pandemie. Objednané jídlo buď doručují přímo na zvolenou adresu, nebo si je můžete vyzvednout ve výdejovém okénku. Případné požadavky na aktualizaci můžete sdělit na e-mail monika.cernikova@prijbram.eu.

Za měsíc čtvrt tuny olejů a tuků

Na začátku března se v ulicích objevily nové nádoby na sběr jedlých tuků a olejů. Během necelého měsíce bylo do těchto nádob odloženo 230 kg odpadu. „Podle zpráv z Technických služeb je jasné, že si občané cestu k ukládání tohoto druhu odpadu našli. Hnědé uzamykatelné popelnice se tedy postupně budou objevovat i na dalších stanovištích tříděného odpadu. Každý litr oleje z domácnosti, který neskončí ve výlepece a následně v ČOV, je velkým přínosem,“ řekl starosta Jan Konvalinka. Oleje a jedlé tuky mají být do sběrných nádob umísťovány v uzavřených nádobách, ideálně v PET lahvích.

Co dělají senioři v době covidu?

Senioři se zapojili do soutěže vyhlášené Městským kulturním centrem KulTúra, udělali si výlet za kulturou po Příbrami a současně odpovídali na otázky z různých stanovíšť. Otázky nebyly vždy lehké, ale naši senioři si s nimi poradili a soutěž se jim líbila. Naše pobočka se aktivně zapojila do soutěže, vyhlášené Senior Pointem Brno „Se Senior Pointem kolem Brna nebo až na Měsíc“. Jedná se o jarní akci pro seniory, do které je možné se zapojit odkudkoli. Soutěž je určena pouze pro seniory, kteří si zapisují ušlé kilometry a údaje odesílají na náš Senior Point. Za března příbramští senioři nachodili 835 km. Od začátku března také zajišťujeme registraci na očkování proti covidu-19. Několik desítek seniorů využilo této možnosti a bylo úspěšně naočkováno. Pokračovat budeme i pro seniory nad 65 let. V dubnu jsme seniorům pomohli s online sčítáním lidu. Rádi přivítáme i další seniory, kteří mají zájem o aktivní pohyb, chuť si zacvičit, potrénovat paměť nebo potkat nové lidi. Stačí se informovat na tel. 778 779 898 nebo e-mailu prijbram@seniorpointy.cz.

■ Věra Černá
Senior Point Příbram

Galerie se připravuje na otevření

I když byla v čase odchodu Kahanu do tisku Galerie Františka Drtikola Příbram stále zavřena vlivem vládních restrikcí, chystá instituce otevření a upozorňuje veřejnost na výstavy a expozice. Do 31. května by měla probíhat výstava „Josef Bolf - Spannungbogen, Daniel Vlček - Next Song“ - jde o obrazy malířů, jejichž díla posloužila jako námět pro umění ve virtuální realitě. Od 28. dubna do 5. září 2021 lze zhlédnout výstavu „Adam Štech - The Adams Family vol. 2“, která přiblíží například Miloše Zemana nebo také Václava Havla v kubistickém pojetí současného českého malíře střední generace. Před Zámečkem-Ernestinem bude 29. května v 17.30 prezentace mapy poválečných příbramských soch a plastik nazvaná Zraněné sochy. Z dlouhodobých expozic připomeňme fotografické práce Františka Drtikola a nedávno otevřenou dlouhodobou expozici virtuální reality v současném umění „Měkká aréna“ od Vojtěcha Rady.

Zpovědi v Junioru

Příbram v podcastu. To je nový projekt, který vznikl v hlavách pracovníků MKK Příbram a SZM. Zástupci těchto organizací zpovídají v Junior klubu významné a zajímavé osobnosti ze světa sportu a kultury, které mají spojitost s Příbramí. U mikrofonu jim pokládají osobní, profesní, příjemné, ale i závažné otázky. Výstup z těchto setkání je zveřejňován na sociálních sítích města. Prvními hosty byli písničkář Petr Vašina a triatlonista Tomáš Zikmund.

Příznivci kultury si vyšlápali na KulTúru

Příbram má celou řadu míst, kde se v běžném roce konají kulturní a společenské akce. „V současné době kultura s ohledem na vládní nařízení dlouhodobě stagnuje. I přesto, nebo možná právě proto se snažíme stále vymýšlet zajímavé alternativy. Kolegové z Městského kulturního centra připravili projekt KulTúra, který zájemce provedl po zásadních místech spojených s příbramským kulturním životem,“ řekl k projektu starosta Jan Konvalinka. Jak název projektu napovídá, jednalo se o putování za kulturou, tedy za místy, kde se kultura běžně odehrává. Na těchto místech, většinou u vchodových dveří do objektu, byly umístěny soutěžní otázky týkající se daného místa. Jejich zodpovězením se účastníci mohli zapojit do soutěže o vstupenky na některé z plánovaných promítání v Letním kině Příbram nebo vstupenky na Cirk La Putyka. Akce běžela od 23. března do 18. dubna.

Dárky pro nemocnici

Příbramské mateřské školy se spojily s dobrovolnickým centrem Oblastní nemocnice Příbram a vytvořily dárky, které potěšily zejména malé pacienty na dětském oddělení, ale také klienty oddělení paliativní péče či léčebny dlouhodobě nemocných. Svoje dárky přidaly i dobrovolnice paní Horká a paní Hegeusová, které jako výraz poděkování namalovaly pro lékaře a sestřičky kraslice, či paní Řánková, která ušila pro děti i pro seniory měkká látková vajíčka na cvičení jemné motoriky.

Sčítání lidu do 11. května

V rámci Sčítání lidu byla prodloužena lhůta pro možnost sečíst se online, a to až do 11. května. Elektronický sčítací formulář naleznete na webu scitani.cz nebo v mobilní aplikaci Sčítání21, která je dostupná v Google Play i App Store. Kdo se nesečte online, má zákonnou povinnost do 11. května vyplnit a odevzdat listinný sčítací formulář. Jeho distribuci zajišťují sčítací komisaři. Distribuce formuláře spolu s odpovědní obálkou do domácností probíhá podobně jako doručování poštovních zásilek a při dodržování hygienických pravidel (respirátor, dezinfekce, fyzický kontakt primárně venku, minimalizace doby kontaktu). Sčítací komisaři jsou také pravidelně testováni na koronavirus. Z epidemičtých důvodů však nebudou pomáhat s vyplňováním formulářů. V případě potřeby se můžete obrátit na infolinku 253 253 683, napsat dotaz na e-mail dotazy@scitani.cz nebo chatbota a online chat virtuální poradny na webu scitani.cz a v elektronickém formuláři. Vyplněné formuláře je možné zdarma odeslat v odpovědní obálce prostřednictvím schránek České pošty nebo odevzdat na kontaktních místech sčítání (800 vybraných poboček České pošty a na krajských správách Českého statistického úřadu). Na kontaktních místech sčítání lze formulář i vyzvednout. Adresy a telefonní kontaktních míst sčítání zjistíte na webu scitani.ceskaposta.cz.

MHD: nové jízdní řády i test elektrobusu

V posledních týdnech bylo ohlášeno několik novinek v městského hromadné dopravě. Zejména pro občany Lazce je důležitá informace, že od 12. dubna jezdí z důvodu výstavby kanalizace linka 5A podle výlukového jízdního řádu. Byla přesunuta zastávka „Příbram, Stadion“ ze svého původního místa přímo na objízdnu trasu. Ta vede po komunikaci Ke Stadionu, pokračuje po silnici I/18 do Bohutína a dále do Kozičína a Lazce. Stejnou cestou se vrací zpět do Příbrami na svou obvyklou trasu. Ve výlukovém jízdním řádu došlo u některých spojů ke změnám časových poloh, což je způsobeno prodloužením trasy linky. V závislosti na postupu prací a s tím spojenými uzavírkami komunikací může dojít k dalším změnám, o kterých budou občané informováni.

S otevřením škol souvisí další novinka, a to návrat k běžnému provozu MHD. „Od pondělí 12. dubna jezdí MHD podle běžných jízdních řádů a byl obnoven provoz školního autobusu,“ informoval místostarosta Martin Buršík.

Za zmínku stojí také to, že na začátku dubna si mohli občané vyzkoušet jízdu v elektrickém autobuse Mercedes-Benz eCitaro. Provozovatel MHD Příbram nasadil bus na nejnepřekventovanějších linkách a testoval jeho dojezd a jízdní vlastnosti. Podle Martina Buršíka se neuvazuje o zavedení elektrobusů, protože by to s největší pravděpodobností znamenalo výrazné zvýšení nákladů na provoz MHD.

Knihovna částečně otevřena

Od 12. dubna se ve zkrácené výpůjční době a v omezeném režimu znovu otevřela Knihovna Jana Drdy. Pobočka Škola má otevřené výdejové okénko. Informace o aktuálním provozu knihovny najdete na webu knihovny.

Práce pro město

Město Příbram nabízí volná pracovní místa: investiční referent v OIRM, referent stavebního úřadu v OSÚÚP, referent v Městské realitní kanceláři, projektový manažer městské mobility v OSH, energetický manažer v OSM, strážník-čekař v MP Příbram. Podrobné informace najdete na úřední desce (edeska.pribram.eu/eDeska).

Velikonoční stromy

I když byly letošní velikonoční svátky poznamenány pandemií a vládními zákazy, kreativnější občané si nenechali ujít příležitost zapojit se do jedné z městských aktivit. MKC přišlo s myšlenkou zdobení velikonočních stromů. Na ně lidé zavěsili dekorovaná vajíčka a aspoň takto symbolicky přispěli k oslavě Velikonoc.

Foto: Městské kulturní centrum

■ Aktuality zpracoval: Stanislav D. Břeň

V roce 2020 Příbram hospodařila s vysokým přebytkem

Na konci března letošního roku první místostarosta a ekonom města Martin Buršík předložil zastupitelům zprávu o hospodaření za rok 2020. Z tohoto dokumentu, který srovnává plánovaný rozpočet a skutečný stav, čerpá následující článek. Obsahuje jak „tvrdá data“, tak komentáře k jednotlivým položkám.

Hospodaření radnice vloni charakterizovaly rekordní stav hotovosti, přebytek rozpočtu i nižší objem realizovaných kapitálových výdajů. Foto: Eva Švehlová

Každý rozpočet, ten městský nevyjímaje, je odhadem toho, co se bude v následujícím roce odehrávat. Když jsme sestavovali rozpočet v roce 2019, netušili jsme, jak turbulentní bude rok 2020. Nakonec bylo třeba rozpočet upravit v některých pasážích, také jsme napjatě čekali, jak se k výpadkům příjmů měst postaví vláda, a v neposlední řadě jsme spekulovali o budoucí ekonomické aktivitě firem i občanů. Následující řádky porovnávají plán a skutečný výsledek rozpočtu tak, aby si každý občan mohl učinit obrázek o tom, jak Příbram hospodařila.

VÝRAZNÝ PŘEBYTEK ROZPOČTU

Celková bilance městského rozpočtu v roce 2020 skončila v kladných číslech, a to navzdory tomu, že plán počítal s výrazným schodkem. Rozpočet pro rok 2020 byl schválen se schodkem 135 milionů korun, výsledkem je přebytek účtu ve výši 63 milionů korun.

Komentář: Pokud srovnáme plán a reálný stav, činí rozdíl téměř 200 milionů korun. Na tomto výsledku se podepsalo několik věcí. Ze strany státu jsme nakonec čerpali příjmy, které nebyly očekávány. Současně se nám podařilo podstatně snížit některé provozní výdaje (např. platy a odvody městského úřadu, provozní výdaje Městské policie Příbram apod.). Další úspory jsme realizovali v oblasti kapitálových výdajů (investice) a prostředků na opravy nemovitého majetku. Zavedli jsme takzvaný Dynamický nákupní systém (DNS), vlivem něhož jsme doká-

zali uspořít výrazné finanční prostředky. Současně je třeba připustit, že ne všechny plánované investice a opravy byly realizovány, a to z důvodů způsobených pandemií covidu-19 nebo delším časem nutným na přípravu.

Schodek (-), přebytek (+)

2018	2019	R2020	S2020	S20 - R20
25	85	-135	63	198

Pozn.: v milionech korun;

R - rozpočet, S - skutečnost

REKORDNÍ STAV HOTOVOSTI

K 31. prosinci 2020 město Příbram disponovalo hotovostí ve výši 411 milionů korun. Rozpočet pro rok 2020 předpokládal, že na konci roku budeme evidovat hotovost ve výši 214 milionů korun.

Komentář: Výrazný přebytek hotovosti ve výši 411 milionů korun svědčí o kontinuálně obezřetném způsobu vedení financí jak ze strany současné koalice, tak ze strany našich předchůdců od roku 2014. Dlouhodobě také vytváříme a držíme rezervu, protože nás čekají významné investiční akce (zejména rekonstrukce aquaparku). Současně se domníváme, že město má mít na svém účtu dostatek prostředků, aby realizace jakýchkoliv plánů a záměrů nebyla vždy podmíněna jen čerpáním bankovního úvěru. I při současných nízkých úrocích však peníze na účtech jen „neleží“. Snažíme se minimalizovat vlivy inflace, a to využíváním finančních produktů s nejnvýhodnějším úročením. Jedná se však

o konzervativní produkty spíše spořicího charakteru, město se nepouští do finančních investic.

Konečný stav hotovosti

2018	2019	R2020	S2020	S20 - R20
251	341	214	411	197

Pozn.: v milionech korun;

R - rozpočet, S - skutečnost

PŘÍJMY MĚSTA O DESÍTKY MILIONŮ VYŠŠÍ

Na straně příjmů se nám podařilo vybrat vyšší částku, než byla v plánovaném rozpočtu. Zatímco bilance pro rok 2020 počítala s příjmy 888 milionů korun, skutečný stav odpovídá 919 milionům korun. Zaznamenali jsme tedy navýšení příjmů o 31 milionů korun. Pokud se podíváme na strukturu příjmů, byla následující: Přijaté transfery od státu a kraje se oproti plánovanému rozpočtu navýšily o 70 milionů korun (zde je zahrnut také jednorázový nenávratný příspěvek české vlády ve výši 41 milionů korun). Daňové příjmy byly 31 milionů za očekáváním plánovaného rozpočtu pro rok 2020. Nedaňové příjmy byly o jeden milion korun vyšší, kapitálové příjmy pak ve srovnání s plánovaným rozpočtem o 9 milionů korun nižší.

Komentář: Rozdíly v plánovaných a skutečných příjmech mají svůj základ v obtížné předikovatelnosti příjmů rozpočtu během období pandemie, která měla a má výrazné dopady na ekonomickou aktivitu firem, občanů i města samotného. Proto jsme zaznamenali relativně velký propad daňových příjmů, který nebyl ve schváleném rozpočtu zohledněn. V součtu je potěšující, že plnění příjmové části rozpočtu dosáhlo 103,5 %.

Příjmy

2018	2019	R2020	S2020	S20 - R20
Daňové příjmy				
583	623	613	582	-31
Nedaňové příjmy				
81	87	121	122	1
Kapitálové příjmy				
6	48	20	11	-9
Transfery / přijaté dotace neinvestiční				
112	149	134	187	53
Transfery / přijaté dotace investiční				
29	35	17	17	17
Příjmy celkem				
811	942	888	919	31

Pozn.: v milionech korun;

R - rozpočet, S - skutečnost

BĚŽNÉ VÝDAJE MĚSTA: MĚNĚ NA PLATY, VÍCE NA MHD

Při pohledu na výdajovou stránku rozpočtu připomeňme nejdříve dvě základní čísla: Plánovaný rozpočet počítal s výdaji ve výši 1023 milionů korun, skutečný stav rozpočtu

odpovídá výdajům ve výši 856 milionů korun. Oproti plánovaným výdajům se tedy podařilo ušetřit 167 milionů korun v době extrémní ekonomické nejistoty z důvodu pandemie covidu-19.

Schválený rozpočet očekával výdaje ve výši 412 milionů korun, nakonec bylo vyčerpáno jen 408 milionů korun. Při bližším pohledu na běžné výdaje můžeme považovat za pozitivní zpomalení růstu platů a odvodů. Zatímco v roce 2018 bylo na platy a odvody městského úřadu vydáno 153 milionů korun, v roce 2019 to bylo 159 milionů korun, v loňském roce jsme dosáhli 163 milionů korun. Předpoklad byl přítom 173 milionů korun.

Na dotace jsme plánovali 19 milionů korun, reálný stav je o tři miliony korun nižší. V této kategorii se městu daří dlouhodobě držet dotáční výdaje „na uzdě“. V roce 2018 výdaje na dotace činily 20 milionů korun, v roce 2019 21 milionů korun, v loňském roce pak tedy 16 milionů korun.

Komentář: *Nepotvrdilo se očekávání vyššího růstu platů a odvodů, což se nakonec velmi příznivě promítlo v reálné výši běžných výdajů. Propad v oblasti městské hromadné dopravy je třeba přičítat zejména pandemické situaci, kdy lidé méně cestovali, poklesly příjmy z přepravného a bylo třeba zvýšit dotaci pro udržení dopravní obslužnosti (v zájmu snížení nezbytných výdajů ale bylo během roku zavedeno omezení provozu veřejné dopravy). Potřeba zvýšeného úklidu a dezinfekce v souvislosti s omezením covid-19 pak vedla k růstu ostatních běžných výdajů.*

Běžné výdaje bez oprav					
2018	2019	R2020	S2020	S20 - R20	
Běžné výdaje					
Platy a odvody					
153	159	173	163	-10	
Dotace poskytované městem					
20	21	19	16	-3	
Energie - voda, elektřina, plyn, teplo, pevná paliva a pohonné hmoty					
9	11	13	11	-2	
MHD - dotace na dopravní obslužnost					
23	26	30	36	6	
Ostatní (nákup služeb a materiálu, provozní náklady atp.)					
136	171	177	182	5	
Běžné výdaje celkem					
341	388	412	408	-4	

Pozn.: v milionech korun;
R - rozpočet, S - skutečnost

PROVOZNÍ PŘÍSPĚVKY: ÚSPORA NA STRANĚ PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ

Příspěvkové organizace sice meziročně čerpaly více prostředků z městského rozpočtu, nakonec to však bylo méně, než kolik předpokládal rozpočet na rok 2020. Provozní příspěvky městským organizacím reálně dosáhly 246 milionů korun, o pět milionů korun méně, než bylo schváleno.

Komentář: *Růst příspěvků pro městské organizace, který schválilo zastupitelstvo v rozpočtu pro rok 2020, souvisel především se zvýšením platů. Nakonec však nebyly vyčerpány všechny alokované prostředky. A to navzdory tomu, že některým organizacím se celoročně zásadně snížil příjem z prodeje jejich služeb.*

Provozní příspěvky					
2018	2019	R2020	S2020	S20 - R20	
Technické služby					
85	92	95	93	-2	
Centrum sociálních a zdravotních služeb					
30	30	39	29	-10	
Sportovní zařízení města					
26	28	28	38	10	
Divadlo A. Dvořáka					
27	30	33	29	-4	
Knihovna Jana Drdy					
14	15	15	14	-1	
Galerie Františka Drtíkova					
3	3	3	3	0	
Školská zařízení					
38	40	38	40	2	
Provozní příspěvky celkem					
223	238	251	246	-5	

Pozn.: v milionech korun;
R - rozpočet, S - skutečnost

INVESTICE I OPRAVY LEVNĚJI, POMÁHÁ DNS

Kapitálové výdaje jsme plánovali ve výši 247 milionů korun, realita byla nakonec 117 milionů korun. Rovněž na opravy nemovitého majetku šlo ve skutečnosti méně prostředků, než bylo rozpočtováno, a to o přibližně 29 milionů korun. V době pandemie se podařilo realizovat 70 ze 100 rozpočtovávaných projektů.

Komentář: *Nezastíráme, že se nám nepodařilo realizovat všechny projekty podle našich představ. Komplikuje nám to obtížný způsob přípravy staveb nebo rekonstrukcí, na který si stě-*

seniorů v Žežické ulici (začala v březnu 2021; vysoutěžena částka 31,5 milionu korun) nebo rozšíření parkovacích míst v ulici Gen. Kholla (výběrové řízení v polovině března letošního roku).

Fakt, že jsme nevyčerpali všechny alokované prostředky, vypovídá také o tom, že projekty dokážeme soutěžit za lepších finančních podmínek, než je rozpočtováno. Příkladem může být čerstvý projekt výstavby kanalizace v Lazci, kterou jsme vysoutěžili za 69 milionů korun, zatímco předpokládaná hodnota se blížila 90 milionům korun. V této souvislosti stojí za zmínku DNS, který nově používáme také pro opravy a údržbu a díky němuž se zjednodušuje zadávání výběrových řízení a snižuje částka za realizaci stavby.

2018	2019	R2020	S2020	S20 - R20	
Provozní příspěvky celkem					
223	238	251	246	-5	
Operativní výdaje					
Opravy nemovitého majetku					
100	116	114	85	-29	
Kapitálové výdaje					
121	116	247	117	-130	

Pozn.: v milionech korun;
R - rozpočet, S - skutečnost

SPRÁVNĚ ZODPOVĚDĚT OTÁZKY

Závěrem je třeba dodat, že loňskem „nic neskončilo“. I příprava rozpočtu pro rok 2021 se nesla na značné vlně nejistoty. Celkový stav hospodaření města bude velmi záležet na tom, jak rychle se podaří naočkovat nejohroženější části populace, zda virus bude nebezpečně mutovat, kdy vláda uvolní restriktivní opatření a jak se potom bude vyvíjet situace v nemocni-

Jednou z největších loňských investic byla revitalizace zóny Cíl.

Foto: Stanislav D. Břeň

žuje i soukromý sektor. Stejně tak se v mnoha případech čeká na vypsání dotací, jež pro městský rozpočet projekty zlevňují. V některých případech také musíme čekat na vypořádání námitek ve výběrových řízeních nebo kroky dalších subjektů (např. přeložky sítí). Převážná část roku 2020 byla také poznamenána pandemií a navazujícími restrikcemi. Výrazné částky v nevyčerpaných projektech pro rok 2020 představují alokace pro aquapark (projekt v přípravě) ve výši 50 milionů korun, výstavbu domova

cích. Jde o mnoho otázek, jejichž úspěšné, či neúspěšné „zodpovězení“ se zásadně promítne do fungování ekonomiky i hospodaření města, které i nadále zůstane obezřetné a do jisté míry konzervativní.

■ **Martin Buršík**
místostarosta města Příbram

Čekáme už jen na turisty

I přes složitou situaci v souvislosti s pandemií pracuje město na plnění úkolů, které vyplývají ze schválené koncepce cestovního ruchu, a vyhlíží začátek letošní turistické sezony. Příbram a okolí by měly být pro cestovatele zase o poznání zajímavější.

Jednou z výzev je turisticky příjemnou cestou propojit centrum města se Svatou Horou a Hornickým muzeem Příbram.

Foto: Ladislav Renner

Loni v listopadu přijali příbramští zastupitelé koncepci cestovního ruchu, která je klíčovým dokumentem určujícím turistickou budoucnost města. Pracuje s výhledem několika let, kdy jednotlivé úkoly určuje takzvaný akční plán. Jak Příbram pokročila v plnění cílů

Poznej Příbram v TOP desítku instagramových účtů

Profil @poznejpribram na Instagramu patří mezi deset nejlepších v kategorii velkých měst a zároveň je druhým nejlepším ve Středočeském kraji. Vyplývá to z výsledků hodnocení spolku Kvalikom v soutěži Zlatý lajk. Nejlepší instagramový účet ve stejné kategorii má Kadaň, druhá je Praha, třetí Olomouc. „Velmi originální projekt @poznejpribram se vymyká běžným instagramovým účtům měst a obcí. Vytvořil zcela nový koncept poznávání města prostřednictvím sociální sítě. Profil Poznej Příbram je opravdu velmi originální, kvalitně zpracovaný a mimořádně edukativní,“ uvádí odborná porota ve svém hodnocení. „Rozhodli jsme se hrdě přihlásit k historickým osobnostem a zároveň Příbramanům ukázat, že mají být na koho pyšní. Zároveň jsme se chtěli odlišit od komunikace jiných měst a nastavět obsahovou strategii na atraktivních fotkách městské architektury a krajiny,“ uvedl autor projektu Václav Bešťák.

a na co se mohou turisté i občané letos těšit?

PROPOJIT NAŠE „RODINNÉ“ STŘÍBRNO

Jednou z výzev v oblasti cestovního ruchu je propojit centrum se Svatou Horou a Hornickým muzeem Příbram, a to prostřednictvím příjemné cesty. Příbram si proto nechává zpracovat tzv. interpretační plán. Cílem je představit hodnoty Příbrami takovým způsobem, aby Příbramané i návštěvníci pochopili jedinečnost města a vytvořili si k němu pozitivní vztah. Plán bude zároveň podkladem pro vytvoření trasy v mobilní hře Skryté příběhy. Aplikace je určená rodinám s dětmi, ale i všem hravým dospělákům, kteří oceňují propojení výletní cesty s objevitelskou hrou. Při putování si návštěvník vyslechne příběh vyprávěný historickou postavou, která je spojena s daným místem a jež právě řeší nějaký historický malér nebo obtížný úkol. Na jednotlivých zastaveních hráč sbírá body, pomáhá své postavě a v závěru si s ní udělá selfie.

ZBRUSU NOVÉ INFOCENTRUM V PRAŽSKÉ

V letošní turistické sezoně přivítá infocentrum své návštěvníky na nové adrese. Ze Zámečku-Ernestina se přestěhovalo do Pražské ulice č. p. 129. Prostor vznikl s respektem k vizuálnímu stylu města a měl by Příbram lépe prezentovat. Velkoformátová fotografie Svaté Hory od Jiřího Jirouška návštěvníky doslova vtáhne dovnitř. Kromě vánočních svátků a Nového roku zde bude otevřeno každý den od 9.00 do 17.00. Hlavním úkolem

„ička“ je poskytovat informace Příbramanům a výletníkům a zajišťovat propagaci města a regionu.

V infocentru je možné zakoupit upomínkové předměty a také vstupenky na kulturní a sportovní akce pořádané nejen v Příbrami. Návštěvníci si zde mohou nově objednat průvodcovskou službu, díky které se o Příbrami dozvědí více, než se dočtou v brožurách a na internetu. Prohlídkové okruhy se zaměří na historii, nejvýznamnější památky města a osobnosti spjaté s Příbramí. Nabídka obsahuje tři okruhy - Svatá Hora a historické centrum, Hornické muzeum a historie Březových Hor a kombinace obou zmiňovaných tras. Průvodci budou k dispozici v letních měsících.

DO BRD OPĚT PĚTKOU

V červnu bude po třech letech obnovena turistická linka MHD 5B na upravené trase od

Vznikající altán v Kozičíně.

Foto: red

Svaté Hory, přes nádraží, sídliště, Březové Hory až do Orlova a Kozičina. Linka bude v provozu o víkendech od června do září. Vedle turistů pojme autobus osm bicyklů a bude přepravovat za běžné jízdné. Jízdní řád zveřejníme na zastávkách linky a na webu města pribram.eu.

NÁSTUPNÍ MÍSTO BUDE STŘEŽIT KOZA

Letošní novinkou je také vybudování turistického odpočívadla v Kozičině, kde vedle parkovací plochy vyrostl turistický přístřešek. Na místě najdete stojan na kola a ve spolupráci s Klubem českých turistů a Turistickou oblastí Brdy a Podbrdsko chystáme osazení detailní mapy CHKO Brdy. Nástupní místo do Brd bude po vzoru orlovského Fabiána střežit dřevěná socha kozy, která dala název osadě Kozičín. Sochu vytvořili učitelé Waldorfské školy Příbram. V okrajovém cípu lesa, který spravují Městské lesy Příbram, vznikne ještě letos za podpory turistické oblasti lesní hřiště pro malé turisty. Než se vydají brouzdat po lesních cestách, budou moci protáhnout tělo na prolézačkách v přírodním stylu.

PŘÍBRAMSKÁ ZÁŽITKOVKA PODRUHÉ

Město zopakuje úspěšný projekt Příbramská zážitkovka, kdy knížka opět poskytne slevu na vstupné do turisticky atraktivních míst.

Sledujte Poznej Příbram na:

- poznepribram.cz
- facebook.com/poznepribram
- instagram.com/poznepribram

...a Brdy a Podbrdsko na:

- brdyapodbrdsko.cz
- facebook.com/brdyapodbrdsko
- instagram.com/brdyapodbrdsko

Slevy bude možné využít v expozicích Hornického muzea, při prohlídce Svate Hory, Galerie Františka Drtikola, Domu Natura, ale také při návštěvě středisek Sportovních zařízení města. Zapojili se i místní provozovatelé restauračních a ubytovacích služeb. A jak

zážitkovka funguje? Při zakoupení plného vstupného získáte zdarma tuto knížku, v níž najdete slevu či jinou výhodu v dalších zařízeních, která se projektu účastní.

NEBE, PEKLO, RÁJ V REKLAMĚ

K návštěvě města v letních měsících by měla přilákat turistická kampaň, která bude vycházet ze sloganu Nebe, peklo, ráj, jenž odkazuje ke třem hlavním dominantám - Svaté Hoře, hornictví a Brdům. „Reklama na Příbram“ bude kombinovat online, sociální sítě, ale i tzv. out-of-home komunikaci. Všechny složky budou odkazovat na web poznepribram.cz, který projde přestavbou. Měl by více reflektovat přijatou turistickou koncepci a inspirovat k výletům do Příbrami.

MILIONY, KTERÉ PODPOŘÍ I TURISMUS

Příbram chystá investice, které mají ambici zvýšit atraktivitu města ve vztahu k turismu. Jeden ze stěžejních projektů představuje revitalizace Čekalíkovského rybníka. Součástí budou nové cesty, parkové úpravy a mola, vše za 30 milionů korun. Pod Svatou Horou vedle sportovního areálu vznikne na nevyužívaném pozemku nový park. Investice z participativního rozpočtu činí 900 000 korun. Milion korun bude investován rovněž do rekonstrukce terasy a vstupů do historického Zámečku-Ernestina. Sumou 600 000 korun město přispívá i na novou expozici hasičské techniky na dole Marie na Březových Horách.

Město směřuje svoji pozornost na budování dobré infrastruktury města, kvalitní propagaci a zapojení se do Turistické oblasti Brdy a Podbrdsko. Úkoly máme naplánované na několik let dopředu, ale na turisty se těšíme už nyní.

■ Zuzana Kučerová
Městský úřad Příbram

Nové infocentrum v Pražské.

Foto: František Gahler

inzerce

P AUTO kino

Příbram | autokino Svatá Hora

PŘÍBRAM

14. 5.

17.00 hod
21.00 hod

15. 5.

13.00 hod
17.00 hod
21.00 hod

16. 5.

17.00 hod
21.00 hod

VSTUPENKY
www.ticketportal.cz

AUTO
max 2 osoby

HYGIENA
Přísně dodržováno

VÍCE INFORMACÍ:
FB událost Autokino Příbram
a email mkcpribram@pribram.eu

Firmy ani úřad nemají odmítače testování

Již několik týdnů jsou příbramští zaměstnanci průběžně testováni v souvislosti s novým typem koronaviru. Dosavadní zkušenosti zaměstnavatelů vypovídají o nízkém zachytu pozitivních osob i vstřícnosti pracovníků nechat se testovat.

Antigenní testy se staly denní součástí našich životů.

Foto: Mika Baumeister, Unplash

Od března letošního roku platí povinnost firem, živnostníků nebo úřadů plošně testovat své zaměstnance na výskyt onemocnění covid-19.

Testují například ve společnosti Polycasa. Podle jednatele firmy Petra Šedivého to probíhá bez problémů: „V rámci firemních systémů řízení máme vše logisticky zvládnuté, ale samozřejmě vyvstávají dodatečné náklady. Nejen přímé za antigenní testy, ale i nepřímé jako úhrada služeb spojených s testováním či likvidací odpadu.“ Z přibližně 400 testů provedených na přelomu března a dubna nebyl ani jeden pozitivní. Podle jednatele lidé ve firmě projevují vstřícnost. „Obecně si jejich přístup zaslouží úctu, a není nutné uplatňovat žádné sankce nebo jiná represivní opatření. Převážná většina zaměstnanců má k testování racionální přístup, za což jim patří naše díky,“ doplnil Petr Šedivý. Kromě zkušenosti se samotným testováním upozornil také

na ekologický rozměr: „Příliš se to nezmiňuje, ale když člověk vidí tu hromadu odpadu (testy, masky či ochranné oděvy), která vzniká při testování, a uvědomí si, že v ČR může být klidně tři miliony testů týdně, tak z toho nemá dobrý pocit.“

POVINNOST PRO PRŮMYSL I MALOOBCHOD

Testuje se rovněž ve společnosti Halex-Schauenberg, ocelové konstrukce, a to přibližně 120 lidí formou samoodběru na pracovišti. „Používáme na trhu dostupné antigenní sady. Z dosud provedených testů jsme měli dva případy, oba potvrzené PCR testem,“ informoval na začátku dubna jednatel společnosti Leopold Roule. Podle něj přistupují zaměstnanci k této povinnosti s pochopením a odpovědně: „Nemáme problémy s ‚odmítači‘ testování.“

Vedle průmyslových firem testují také v obchodech, kde se setkává velké množství lidí. „Testování v naší firmě probíhá pomocí antigen-

ních testů, zachyty pozitivity jsou zaznamenávány v řádu jednotek procent. V případě pozitivity kontaktujeme ošetřujícího lékaře a zaměstnanec okamžitě opouští pracoviště,“ řekl předseda představenstva společnosti Coop Příbram Jaroslav Říha. Všichni zaměstnanci tohoto maloobchodního řetězce jsou seznámeni s vnitřním předpisem ohledně zamezení šíření onemocnění covid-19. „Nebereme na lehkou váhu, že naši zaměstnanci v prodejnách jsou v neustálém kontaktu se zákazníky, a proto musíme dodržovat přísná pravidla k zamezení šíření viru,“ dodal Jaroslav Říha.

TESTUJÍ TAKÉ INSTITUCE

Povinnost monitorovat výskyt nového typu koronaviru se nevyhýbá ani úřadům včetně města Příbram. K 13. dubnu město zaznamenalo jednoho pozitivního zaměstnance. „Hromadným testováním neprocházíme ti, kteří aktuálně pracují z domova, jsou v pracovní neschopnosti, v uplynulých třech měsících koronavirus prodělali nebo byli testováni jinde,“ informoval starosta města Jan Konvalinka s tím, že například městští strážníci jsou testováni již od začátku letošního roku. „Testováním plníme vládní nařízení, ale zároveň, což je pro nás prioritou, chráníme nejen samotné zaměstnance, ale také klienty, se kterými přicházíme denně do kontaktu,“ dodal příbramský starosta. Testování se děje v budově bývalého Báňského ředitelství. Zaměstnanci mají k dispozici sety pro samoodběr a výsledky zaznamenávají pověřeni pracovníci úřadu.

■ Stanislav D. Břeň

Středočeský kraj rozhodl o sloučení příbramských gymnázií

Obě příbramská gymnázia se příští rok spojí. Výuka v obou budovách bude probíhat až do roku 2025. Ředitelkou sloučených institucí bude Iva Kadeřábková, zastupovat ji bude Pavel Karnet.

Zastupitelé Středočeského kraje rozhodli na svém zasedání dne 29. března 2021 celkem 34 hlasy z 50 přítomných o sloučení Gymnázia pod Svatou Horou a Gymnázia Legionářů, která obě zřizuje v Příbrami právě Středočeský kraj.

Zatímco Gymnázium Legionářů sídlí v budově, kterou Středočeský kraj vlastní, budovu Gymnázia pod Svatou Horou si kraj pronajímá od města Příbram. Ke sloučení dojde k 1. září 2022. Výuka však bude probíhat v obou budovách až do školního roku

2024/2025. Sídlem sjednoceného gymnázia se stane budova v ulici Legionářů, kam postupně přejdou studenti a pedagogové z Gymnázia pod Svatou Horou.

Školu povede stávající ředitelka Gymnázia Legionářů Iva Kadeřábková a současný ředitel Gymnázia pod Svatou Horou Pavel Karnet se stane zástupcem ředitelky. Zároveň i nadále bude zachováno osmileté i šestileté gymnázium a výuka v cizím jazyce tak, jak dnes probíhá v Gymnázium pod Svatou Horou. Středočeský kraj však avizuje, že ještě povede o tomto kompro-

misním oborovém uspořádání diskuzi v odborných kruzích. Pro město Příbram ze současného rozhodnutí zastupitelstva kraje vyplývá, že by v budoucnu mohlo opět využívat svoji budovu, ve které původně sídlil I. stupeň Základní školy pod Svatou Horou.

■ Zorka Brožíková
místostarostka města Příbram

Po seniorech je lepší pátrat bezodkladně

V posledních týdnech hledali příbramští policisté hned dvě osoby, vloni proběhlo 14 větších pátracích akcí. Podle zkušeností policie se osvědčuje zahájit hledání co nejdříve.

V úterý 30. března jsme pátrali na Příbramsku po dvou osobách. V ranních hodinách jsme přijali oznámení o 71letém seniorovi z Příbrami, který brzy ráno odešel vyvenčit psa a domů se již nevrátil. Do pátrací akce byla následně zapojena i veřejnost prostřednictvím médií a muže se podařilo díky tomu najít v dopoledních hodinách na kraji Příbrami. V pořádku byl poté převezen domů.

V nočních hodinách nám bylo oznámeno pohřešování 16letého mladíka ze Sedlčanska, který odešel kolem jedné hodiny odpolední z domu, nevezl si telefon ani peněženku. I při tomto pátrání napomohla veřejnost, která nám poskytla určité poznatky vedoucí poté k nalezení chlapce. Ve středu 31. března byl vypátrán v jedné obci na Dobříšsku a také on se v pořádku vrátil do svého bydliště.

Hledání ze vzduchu i v terénu je vždy náročné.

Foto (2x): Policie ČR Příbram

Loni proběhlo na Příbramsku 14 větších pátracích akcí, kdy jsme hledali sedm seniorů, tři děti a čtyři pacienti nemocnic. Každoročně se ztratí několik starších osob při výletech, houbaření, nebo jen nenajdou cestu domů z nákupu. V zimním období je nutno najít člověka během pár hodin, jinak dojde k jeho prochlazení, v letních měsících zase hrozí dehydratace a různá zranění. Důležité je pohřešovaného člověka vyhledat co nejdříve, ale je to obtížné. Pátrací akce jsou většinou poměrně složité a náročné jak personálně, tak i na použití techniky, jedná se o rozsáhlé plochy k propátrání v nepřehledném terénu.

Pokud se osoba ztratí a má u sebe mobilní telefon, ať neváhá a co nejdříve se ozve na tísňovou linku. Mohou tak učinit i příbuzní, kteří seniora

postrádají. Rozhodně to nechce čekat až na dobu, kdy se začíná stmívat. V případě bloudění je nejlépe jít jedním směrem a orientovat se podle nějakého bodu v krajině. Člověk určitě narazí na nějakou lesní či polní cestu, která ho někam doveče. Co se týká veřejnosti, pokud potkají dezorientovanou či tak působící osobu, ať okamžitě volají na policii. Raději prověříme několik planých poplachů nebo osobu převezeme domů než vystavovat dříve narozené újmě na zdraví či životě.

■ **Monika Schindlová**
Policie ČR Příbram

Zápisy do školek podobně jako loni

Během první poloviny května můžete nechat zapsat své dítě do mateřské školy. Podmínky pro jednotlivé školky najdete na jejich webových stránkách.

Mateřská škola	Kapacita	1.–4. 7.	5.–11. 7.	12.–18. 7.	19.–25. 7.	26. 7.–1. 8.	2.–8. 8.	9.–15. 8.	16.–22. 8.	23.–29. 8.	30. 8.–31. 8.
MŠ V Zahradě	50				50						
MŠ, PB III, Jungmannova 91	110		110	110							
MŠ Kličkova vila	50					50					
MŠ Klubičko	80								80	80	80
MŠ Perníková chaloupka	84	84									
MŠ 28. října 55, Příbram VII	84		84	84							
MŠ, PB VII, Bratří Čapků	č.p. 278									96	96
	č.p. 235	100						100	100		
MŠ Pohádka	105						105	105			
MŠ, PB VII, Jana Drdy	č.p. 496										
	č.p. 193										
MŠ, PB VIII, Školní	č.p. 130					100	100				
	č.p. 131				108	108					
MŠ pod Svatou Horou	40	40									
Alternativní MŠ	40				40						
MŠ Rybička	39									39	39
MŠ při Waldorfské škole Příbram	36								36		
Celková kapacita MŠ v daném týdnu		224	194	194	198	258	205	205	216	215	215

MŠ v provozu MŠ uzavřena

V květnu obvykle probíhají zápisy do mateřských škol. Na základě vydané metodiky MŠMT a s ohledem na současnou epidemiologickou situaci bylo školám doporučeno využít k zápisům do mateřských škol celé období od 2. do 16. května tak, jak stanoví školský zákon. A dále nastavit organizaci zápisů tak, aby umožňovala distanční průběh po celé jejich období. Ředitelky toto doporučení zohlednily a konkrétní informace týkající se zápisů v jednotlivých školkách naleznete na webových stránkách daných školek.

PŘIHLÁŠKY K PRÁZDNINOVÉMU PROVOZU

Po skončení termínu řádných zápisů si budou moci rodiče vyzvednout (nebo stáhnout z webových stránek mateřských škol) přihlášky k prázdninové docházce dětí do školek. Vyplněné přihlášky budou jako každoročně přijímat ředitelky školek.

■ red

Jak motivovat žáky (nejenom) při distančním vzdělávání

Pandemie udělila nový impuls diskusi o vzdělávání. Mnoho rodičů vůbec poprvé „naživo“ sledovalo, jak jsou jejich děti vyučovány. Všimlo si rozdílů mezi jednotlivými školami, třídami a učiteli. Prohloubila se také diskuse o efektivitě českého vzdělávání, přípravě dětí na budoucnost a v širším ohledu i budoucnosti (např. práce) jako takové. V době postupného návratu dětí do škol se stává také velkým tématem, jak po dlouhém období „domácí hibernace“ motivovat děti (i rodiče) k dalšímu zájmu o poznávání.

Žáci a studenti jsou s různými přestávkami už rok na distanční výuce. Někteří to snášejí velmi dobře, další naopak trpí ztrátou sociálního kontaktu nebo motivace. Protože právě motivace je klíčovým faktorem pro přijímání

nových poznatků, obrátili jsme se na ředitele a učitele příbramských základních škol s prosbou o sdílení zkušeností a tipů, jakým způsobem lze žáky motivovat a probouzet v nich radost z poznávání. V době, kdy se část žáků

vrací znovu do škol, jsme se také ptali ředitelů, jaká budou podle nich dlouhodobá pozitiva i negativa, která plynou ze způsobu vyučování, který je praktikován v průběhu pandemie.

Na týden jsme byli offline

Vzdušný xylofon - domácí práce z dřevorezby.

Foto: WŠ Příbram

Při stávající situaci lze žáky probouzet hlavně pravidelnými individuálními konzultacemi naživo. Výuka prostřednictvím videokonferencí, kde dochází alespoň částečně k osobnímu kontaktu, motivuje méně. Vůbec největší radost udělá žákům blízkost termínu návratu do škol.

Dobrou zkušenost jsme udělali se zařazením týdne offline, kdy nebyly žádné videohovory a všechny úkoly byly koncipované bez použití počítače. Instrukce dostali žáci na celý týden v obálkách pro jednotlivé dny. Byla to příjemná změna.

Dlouhodobým kladem distanční výuky je nesporně zvýšení kompetence žáků v obsluze digitálních prostředků. Také vnímám zlepšení jejich samostatnosti v organizování a řízení vlastního času a výuky. To platí pouze u cílevědomějších a inteligentnějších žáků. U ostatních dochází spíše k demotivaci a narušení denního režimu. Negativa výrazně převyšují klady. Sociální předivo vznikající při běžném životě školy, rytmus, humor, improvizace, umělecké aktivity při vyučování atd., to vše jsou oživující principy, o které jsme ochuzeni. Žák se stává robotem pro nasávání informací, přestává být tvůrcem vlastního života. Problémem jsou děti s nestabilním internetovým připojením a nekvalitní technikou. Vnímám také zvýšenou únavu, úbytek životních sil a chuti k reálnému životu plynoucí ze zdoluhavého sezení u počítačů. U slabších žáků se projevuje nechuť. Žáky koncových ročníků charakterizuje nejistota a nedůvěra ve zvládnutí závěrečných zkoušek. To především z důvodů absence praxe. Všimáme si také zhoršujících se stravovacích návyků.

Mailové schránky učitelů praskají ve švech, komplikuje se zpětná vazba. Úsměv nebo poklepání na rameno prostě nejde napsat do e-mailu. Učitelé se stávají administrátory výuky místo toho, aby v žácích probouzeli chuť k tvořivému a aktivnímu poznávání světa. Z dlouhodobého hlediska vidím, že distanční výuka vede k jednoznačnému fyzickému a psychickému ustrnutí žáka i učitele, což je při pohledu na rychlost techniky a styl našeho zrychlujícího se života docela paradoxní. Vzhledem k tomu, že distanční výuka trvá již rok, a zde vnímejme, že jde o rok kalendářní, ne však školní (zde hovoříme o zkrácených dvou letech výuky), působí celkově velmi destruktivně.

■ Robert Žák
Waldorfská škola Příbram

Být nejlepší, jak dokážu

Motivace jde ruku v ruce s procesem učení. Pokud se má žák něco naučit, musí vědět proč. Jak reagují dospělí, když jim něco nedává smysl? Prostě to nedělají, nebo to dělají, ale jen s velkým odporem. A u dětí je to stejné. Alfou a omegou vzdělávacího procesu je učitel. Kreativita učitele výrazně ovlivňuje vzdělávací proces. Při výuce také velmi záleží na klimatu ve třídě, tj. na navození příjemné atmosféry, vzájemných vztazích a spolupráci učitele a žáka. Jednou z největších motivací je pro žáka dobrý pocit z odvedené práce, pochvala a kladné hodnocení. Už název našeho Školního výukového plánu „*Nejde o to být první, ale nejlepší, jak dokážu*“ ukazuje směr našeho pedagogického snažení. Respektujeme zájmy a silné stránky každého žáka, snažíme se využít to, v čem je žák dobrý, posilovat to, co funguje. Zároveň ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm se snažíme rozklíčovat problémové oblasti učení některých žáků, abychom jim pomohli k nejlepšímu školním výsledkům. V době distanční výuky učitelé na naší škole také zařazují procvičovací hodiny, třeba i s asistentem pedagoga, kde žáci mají možnost doplňovat a procvičovat učivo.

Škola se během uplynulých 12 měsíců adaptovala na nový typ výuky v online prostředí. Učitelé přijali současný stav jako výzvu i příležitost k sebezdokonalení. Využili ho pro hledání inovativních řešení, která pomohla nejen vytvořit systém online vzdělávání, ale obohatit klasickou výuku, a budou využitelná i po době koronavirové. Na začátku tohoto školního roku se stihli zaškolit v práci s nástroji webového programu Google Classroom, své digitální a další dovednosti postupně rozvíjeli a předávali žákům i rodičům. Učitelé se začali učit pracovat s jinými mechanismy motivace než dřív. Online výuku zpestřovali žákům tvorbou a sdílením příkladů dobré praxe online únikových her,

interaktivních pracovních listů, her, zábavných kvízů v širokém spektru online aplikací. Zvládnout práci s digitálními nástroji je však jen jednou stranou mince - tou druhou je omezená komunikace, ztráta sociálních kontaktů. V této době se ukázal význam učitele jako vzoru, blízkého člověka. Učitel, který s dětmi navázal vztah, je často dokázal motivovat a aktivovat i na dálku, táhnout nahoru, dát dítěti pocit bezpečného prostředí. Sledujeme doporučení následujícího desatera.

1. Hlavně žádný nátlak. Výčitky, výhrůžky, příkazy, zákazy a slibované odměny, nic z toho nezabere. Odměny a tresty způsobují, že se dítě soustředí na slíbenou odměnu, či trest a samotnému učení věnuje mnohem méně pozornosti.

2. Ukažte, jaký má učení smysl. Snažte se vysvětlit či ještě lépe prakticky ukázat, k čemu se bude vašemu dítěti učivo hodit, jak jej může využít. Učte se s dítětem doma a pomozte mu s osvojením technik učení. Každému vyhovuje něco jiného.

3. Naučte se chválit, podporujte své dítě k výkonu. Chvalte často, ale adekvátně, aby pochvala nebyla brána jako samozřejmost. Dávejte mu najevo, že ho máte rádi bezpodmínečně, ať už jsou jeho školní výsledky jakékoliv. Nepochybně své dítě s ostatními.

4. Nemějte nadměrné požadavky na výkon. Vedou k nepříjemným pocitům a odporu ke škole. Dítě bude pod velkou zátěží a bude hledat (vědomě i nevědomě) možnosti, jak se této zátěži vyhnout.

5. Buďte vždy při ruce. I když učení dítě nebvá, vyhradte si na procvičování učiva dostatek času. Nechte dítě, ať si samo napíše domácí úkoly. Veďte potomka k samostatnosti. Vy buďte jen vždy při ruce, abyste mu vysvětlili případné nejasnosti, zkontrolovali, zda něco nezanedbal.

6. Pomozte se správnou organizací domácích úkolů. Poradte mu, ať začne vždy těmi obtížněj-

šími, dokud ještě není unavený. Teprve pak se může pustit do jednodušších zadání, která zvládne jedna dvě. Vyhradte si na učení dost času. Ve spěchu dítě udělá víc chyb a zbytečně bude ve stresu.

7. Délka učení v kuse by neměla přesáhnout půlhodinu, poté následuje přestávka. Nenechte dítě zbytečně (třeba hodinu) sedět nad sešitem a přemýšlet. Dejte mu chvíli, ať se nad řešením zamyslí. Vyslechněte si, jak chce úkol zpracovat nebo čemu nerozumí. Pak ho otázkami navedte na správnou cestu - ptejte se třeba, proč zvolil tento postup, zda mu nechybí nějaké údaje nebo jestli jiný způsob nebude lepší.

8. Pomozte nastavit denní rozvrh. Zeptejte se dítěte, kdy mu učení vyhovuje. Může to být hned po příchodu ze školy nebo později odpoledne, až si odpočine. Stanovte pevný denní řád a určete v něm konkrétní čas i na přípravu do školy, učení. Jakmile dáte domácímu učení režim, dítě si na něj zvykne a nebudete ho muset každý den do učení nutit.

9. Nenechávejte školní povinnosti na poslední chvíli. Nedělejte úkoly ani pozdě večer, kdy je dítě unavené a klíží se mu oči, ani brzy ráno. Dobře také udělat, když víkendové učení zvládnete už v pátek - dítě si je odbude a víkend využijete k odpočinku.

10. Poradte se s učitelem. Od učitele získáte důležité informace nejen o školních výsledcích vašeho dítěte. Společně s učitelem můžete vymyslet a vytvořit plán, jak je možné určité projevy zlepšit, na čem pracovat s dítětem a na co se zaměřit, případně odhalit nějakou poruchu učení.

■ Pavlína Nepožitková, Martina Vöröšová
ZŠ 28. října

Daří se předávat informace, méně už rozvíjet kompetence

„Škola bez kázně, mlýn bez vody.“ Se starým českým příslovím se ztotožňoval už J. A. Komenský, říká ředitel ZŠ pod Svatou Horou Roman Behún. Při pohledu do prázdné učebny ale dodává: „A co škola bez žáků?“

Foto: ZŠ pod Svatou Horou

Máme konkrétní příklady, prostředky i tipy, jak motivovat žáky k radosti z poznávání, ale většinu z nich by vyučující nejraději využívali při prezenční

výuce. Distanční výuka je víceméně možností, jak předat žákům informace, ale ve škole jde především o rozvoj kompetencí. Samozřejmě že se snažíme žáky motivovat, vybudit je, aby mohli fungovat co nejlépe. Vždyť v tomto stereotypu žijeme vlastně více než rok. Ale vzhledem k tomu, že tento stav trvá už příliš dlouho a že nevíme, kdy se vše překlopí do normálu, je velmi náročné motivovat žáky. Situace je těžká pro žáky, pedagogy i rodiče. Všichni víme, že už bychom se potřebovali scházet prezenčně. Pro žáky má zásadní význam sociální kontakt se spolužáky. Vyučující zařazují do výuky chvíli, kdy si mohou žáci spolu povídat, a to nejen na téma školy. Osvědčily se nám i třídnické hodiny vedené online. Je také dobře, že jsme se sjednotili a všichni v distanční výuce používáme jednotnou platformu - Google. K synchronní výuce je používán Google Meet a k asynchronní výuce Google Classroom.

Jednoznačným pozitivem distanční výuky je významný rozvoj IT dovedností žáků, učitelů i rodi-

čů. Jako pozitivní vnímám také to, že žáci se naučili přizpůsobit organizaci vzdělávacího procesu svým možnostem a potřebám a mimo video výuku si plánovat svůj čas na práci a na zábavu. Možná i to, že žáci mohli více času trávit ve své rodině s rodiči, sourozenci. Jinak si ale myslím, že uzavření škol od 1. března 2020 přineslo více negativ a ztrát. Tyto škody jsou ohromné a nejsem přesvědčen o tom, že by se daly ze 100 % nahradit. Žáci ve svých pokojích u počítačů a jiné techniky postupně ztráceli schopnost fungovat v kolektivu, neměli možnost řešit věci v přímém kontaktu se svými vrstevníky, neumí navazovat kontakty jinak než přes monitory. Velké škody jsou také na fyzickém zdraví žáků.

■ Roman Behún
ZŠ pod Svatou Horou

Zvolili jsme „tanec“

Motivovat v dnešní situaci všechny zúčastněné výchovně vzdělávacího procesu je mnohdy nelehký úkol. Motivace leží kromě pedagogů ve velké míře na samotných rodičích, bez pomoci a vysoké míry podpory ze strany rodin našich žáků a jejich rodinných příslušníků by to nešlo. To je ta vnější motivace.

NEPŘEPÍNAT SILY

S vnitřní motivací můžeme počítat spíše u starších žáků, u mladších funguje v menší míře, ti si ještě plně neuvědomují, co od budoucnosti čekat, ještě si většinou nestanovují dlouhodobé cíle a jejich plnění. Po roce přerušovaného „pobytu ve škole“ většina žáků trpí nedostatkem podnětů. Uvázli ve stereotypu, sice ve známém prostředí a v komfortu svého domova, ale nejsou tak aktivizováni jako v prostředí školní třídy. Každý má výkonový limit jinak nastavený. A při distančním vzdělávání si uvědomujeme, více než kdy jindy, motivační sílu třídního kolektivu. Každý žák při distančním vzdělávání vystupuje především jako jednotlivec, sám za sebe, a pokud je vyčerpana jeho výdrž, při online hodině má tendenci „odpadnout“.

Ve třídě při prezenční výuce by se tomu tak nestalo. Síla pracujícího kolektivu je táhne, při distančním vzdělávání tento aspekt chybí. Na to musíme myslet každý den při plánování činností pro náplň online hodin i samostatnou práci žáků. Fungující motivační záležitosti je, kromě prostoru pro zažití úspěchu, chválení za každý pokrok, dílčí úspěchy a snahu, podporu, povzbuzení, pozitivní komunikaci a zpětnou vazbu, formativního hodnocení a ocenění za spoluúčasť na tvorbě hodiny, tedy také podpora práce v týmu, společná činnost v breakout rooms, zařazování zábavných společných úkolů a her, práce v graficky zajímavém, barevném a blikajícím prostředí Wordwallu, práce s interaktivní učebnicí. Žáci mají prostor si popovídat, což někteří velmi vítají. Osvědčilo se časté střídání činností, různé druhy kvízů ve Forms k učební látce opakovací i nové, vlastní volba činnosti, pravidelné zařazení úvodních „povídacích

několikaminutovek“, „únikovky“ na daná témata, využívání videonahrávek, zvukových záznamů, online workshopy a exkurze, inspirace pro nové příležitosti, slovní i písemná odměna za každý výkon a namluvené hodnocení. Pro opakování učiva hodně využíváme aplikace LearningApps a Kahoot. Motivujeme prostřednictvím praktických zážitků a zkušeností. Těch v maximální míře využíváme i při online činnostech školní družiny. Aktivity propojujeme se životem, úkoly strukturujeme, dbáme na rozdílné pracovní tempo, podporujeme kooperaci a sounáležitost žáků ke třídní skupině. Každý žák musí mít příležitost se projevit a seberealizovat.

CHYBOU SE UČÍME

Využíváme prvky sebereflexe, každým případným problémem se důkladně zabýváme a pozitivní klima školy a kolektivu třídy bereme jako jednu z priorit. Každý žák je na jiné úrovni, proto hodnotíme a motivujeme každého individuálně a společně s tím klademe velký důraz na pravidelnou komunikaci se žáky v motivačních rozhovorech, při konzultacích a třídnických hodinách. Pro mladší žáky skvěle funguje motivační dopis na začátku vyučování včetně zajímavostí či výročí pro daný den. Motivace je směřována na propojení, sepětí a využití učiva v běžném životě, na realizaci žáků - jejich chuť a možnost se realizovat. Podporujeme u žáků vědomí toho, že chybou se učíme, potlačujeme jejich obavy z neúspěchu. Naši žáci velice rádi využívají zábavné formy procvičování. Mladší žáci mají rádi luštěnky, zadávání práce formou prezentací s instrukcemi, nejrůznější formy prezentace svojí práce, výrobu lapbooku (interaktivní 3D kniha) a různých jiných pomůcek, šifry, křížovky, kvízy, doplňovačky, obrázky, hádanky, říkanky, písničky, pohádky a příběhy. Rádi se zapojují i při distančním vzdělávání do školních projektů; naposledy jsme realizovali Masopust a v rámci projektu Zdravá škola Farmářský trh. Starší oceňují příklady z praxe, různorodé náplně hodin, sdílené prezentace, skupinové činnosti, kvízy, doplňovačky, spo-

jovačky, a k tomu všemu výklad a vysvětlení. Pravidelně využíváme metody kritického myšlení na motivaci pro práci s daným tématem, především pak brainstorming, myšlenkovou mapu, pětilístek.

Během distanční výuky pracují někteří žáci systémem vyzvedávání si a odevzdávání vypracovaných úkolů ve škole, a formou individuálních konzultací ve škole. Individuální konzultace ve škole jsou prima, protože se žáky neztrácíme kontakt a zároveň fungují jako pozitivní motivace. V zadávání úkolů platí stejná pravidla jako při prezenční výuce. Každý odevzdaný úkol hodnotíme nejen známkou, ale také např. motivačními razítky, komentářem. Nekritizujeme nezdařené, ale snažíme se žáky namotivovat k lepším výkonům úkolem a jeho porozuměním.

RESPEKTUJTE INDIVIDUALITU

Silným motivačním prvkem u všech našich žáků je respektování jejich individualit, aktuálního psychického a fyzického stavu a respektování momentálního dění v rodině. Zhoršené rodinné podmínky se velmi často odrážejí ve školní výkonnosti. Všem našim žákům vytváříme prostředí bezpečí, sounáležitosti a uvěřitelnosti, které je pro úspěšné vzdělávání vždy potřeba a které i do budoucna pomůže zavřít „rozevřené úrovňové nůžky“. Po návratu našich žáků půjde především o systematické posílení v pracovních a sociálních kompetencích, kvalita musí mít přednost před kvantitou. A úplně jako dosud, kdy jsme nekráčeli stále rovně bez překážek, tak i v dalším období budeme nuceni se občas zastavit, vracet se, dělat chyby a učit se něčemu novému, co nám život přinese. A je na nás, jestli se životem chceme tančit nebo ho jen pozorovat z „malých tmavých místností s názvy Strach, Nejistota, Nejde to“. U nás ve škole jsme zvolili „tanec“.

■ Alena Mašíková
ZŠ Bratří Čapků

Zablokování Suezů. Zábavná témata motivují

Positivní motivace je jeden z hlavních pilířů nové vize, kterou jsme představili. Pozitivně hodnotit a nesrážet žáky známkami, ale přistupovat k dětem jako k jedinečným osobnostem. Zaměřit se na jejich dispozice a nesrovnávat je mezi sebou. Zacílit na skupinovou formu výuky, kde se musí žáci aktivně podílet na práci skupiny a dojít k nějakému cíli. Vybírat aktuální zábavná témata (např. zablokování Suezského průplavu) a na ně navázat i ostatní probíranou látku. Na obou stupních zapojit do výuky hru - výuková pexesa, Albi tužky atd.

Z hlediska dopadů pandemie začnu pozitivně, i když jich je málo. Virtuální učebna, se kterou se žáci a učitelé naučili pracovat, má své místo i v prezenční formě vzdělávání. U nás ve škole se bude určitě vyvíjet i do budoucna. Z hlediska výuky jiné výhody nevidím. Z pohledu ředitele vítám, že jsme se naučili mnoho věcí organizovat i přes obrazovku (porady...). Mezi nejzásadnější negativa uvedu chybějící sociální kontakt, nedostatek pohybu (děti tloustnou, jednoznačně dokazatelná věc), závislost na počítačových

hrách, klesající motivace ke vzdělávání a aktivní účasti nebo chybějící školní akce (sportovní a kulturní). Čeští politici dali přednost průmyslu a obchodu před školstvím, což je pro naše děti špatná zpráva.

■ Josef Strejček
ZŠ Březové Hory

Osvědčily se Jamboard, Wordwall nebo Quizlet

Snažíme se o aktivní a kreativní přístup přímo v online hodinách zařazováním skupinové práce z důvodu udržení sociálních kontaktů mezi dětmi. Dále využíváme kvízy, bingo, křížovky, osmisměrky, pexesa, doplňovačky, přířazovačky, riskuj, laboratorní práce, projekty a jiné aktivizační metody. Osvědčilo se nám spojování výukových metod s pohybem nebo zážitkem. Některé hodiny navazují přímo na úkoly spojené s pobytem venku (hledání přírodnin, rostlin a živočichů), fotografování historických částí Příbrami. Využíváme sportovní výzev, při kterých se jednotliví žáci i celé třídy podílejí na splnění sportovní aktivity. Jedna z nich byla dosažení nejvyšších vrcholů Příbramska. V rámci výuky pracovních činností nedávno běžel projekt ke Dni Země. Ze samotné online výuky bychom mohli vyzdvihnout využívání různých aplikací, které poskytuje Google, jako je třeba Jamboard, hravé aplikace Wordwall nebo Quizlet a další, jež mají zpestřit klasické online vysílání.

Svou roli hrají i dobrovolné práce pro aktivní žáky, za jejichž vypracování mohou žáci získat další pozitivní hodnocení. Momentálně chystáme i ročníkové vědomostní soutěže typu Klokán nebo různé olympiády, kde si žáci mohou prohloubit své znalosti, popřípadě zjistit svou úspěšnost v daných úlohách. Máme také přihlášená družstva do mezinárodní soutěže YPEF - Mladí lidé v evropských lesích. Zkrácený týden před Velikonoci jsme zkusili trochu uvolnit atmosféru a nechat žáky odpočinout od hlavních předmětů zařazením zábavných aktivit s velikonocní tematikou.

Pokud jde o dlouhodobé dopady distanční výuky, jako pozitivum vidíme globální zlepšení v počítačové gramotnosti a práci s technikou u žáků a učitelů. Žáci se učí samostatnosti a orga-

Děti se dají motivovat i k vaření online.

Foto: ZŠ Školní

nizaci vlastního času. Negativa však jednoznačně převládají. Na prvním místě bychom zmínili absenci sociálních kontaktů a omezení komunikačních schopností. Nepostradatelnost se ukazuje v oblasti interakce učitel - žák. Na místě je zmínit právě ztrátu motivace. Co se týká efektivity výuky, je zřetelné, že nepřítomnost dětí ve škole ji jasně snižuje a celý tento proces umocňují také občasné technické potíže během online výuky. Výrazně se prohlubují vědomostní rozdíly mezi žáky úspěšnými a žáky ohroženými školním neúspěchem.

Kromě aktivit pro žáky se snažíme povzbudit také rodiče, kteří jsou naší vydatnou posilou a bez kterých by (zejména u malých dětí) nemohla být o distanční výuce řeč. Třídní učitelé pořádají online rodičovská setkání. Po Veliko-

nocích proběhla online setkání rodičů s Evou Burdovou, s níž škola opakovaně spolupracovala a její přednášky na různá témata související se vzděláváním a výchovou dětí byly velmi pozitivně hodnoceny rodiči i učiteli. Rodiče mohli vstoupit do online kavárny s paní doktorkou, aktivně klást dotazy související s problémy, které současná nestandardní doba přináší, sdílet své radosti i starosti, nebo se jen připojit a vyslechnout si rady odbornice a názory dalších rodičů.

■ Klára Karlíková
ZŠ Školní

Otázka zní: Jak motivovat k jakékoliv bohubilé činnosti?

Jak motivovat k učení? To je dotaz, který slyšíme velmi často. Bohužel to není jen záležitost motivace k učení, ale i toho, jak děti nasměrovat k jakékoli bohubilé činnosti. Kdyby existoval univerzální recept, určitě bychom ho všichni znali. Prostředků může být dlouhá řada, ale nepřinášejí dlouhodobý efekt. Neúčinnější motivace vychází z nás samotných. Je založena na postojích, hodnotách, výchově a musí mít směr. Proto jako cestu ke zvýšení motivace dětí vidím stanovení dosažitelných, optimálních cílů, které žáky zaujmou. Najít takové cíle není pochoitelné vůbec jednoduché. Vyžaduje to zájem o dítě ze strany rodičů i školy a vzájemnou spolupráci všech. Rodiče často říkají, že něco nejde. Bývá to jednodušší, nestojí to příliš úsilí, ale dítě poznává, že najde podporu, proč něco nedělat.

To pokládám za obrovskou chybu, které se dopouštějí, aniž si uvědomují, že tím dítěti škodí. Dnešní doba je o to složitější, že spoustu aktivit nelze vykonávat vlivem restrikcí a opatření státu. Hledat motivaci v dané situaci není jednoduché, protože ze všech stran slyšíme, jak je vše špatné. Co však děláme my, aby to bylo lepší? Co děláme pro svoje děti, aby neposlouchaly jen to negativní? A dáváme jim pozitivní vizi?

Dopady pandemie budou obrovské. Za pozitivní považuji, že roste gramotnost v oblasti využívání ICT, děti jsou samostatnější, mají prostor věnovat se studiu vlastním tempem, což se ukázalo, že mnohé oceňují. Týká se to především druhého stupně. Mladším chybí interakce se spolužáky a nedokážou se za monitorem tak soustředit jako ve škole. V těchto případech je nedo-

cenitelná spolupráce rodičů, kteří jsou ale už také vyčerpaní. Radost z poznávání nových věcí může být větší, když je sdílena. To se však dětem nyní odepírá. Praktická výuka chybí, žákům zůstalo jen množství teorie, která se přes monitor těžko propojuje s praxí. Ale nesmíme končit negativisticky, to není pro motivaci dobré... Věřím, že bude lépe a s pozitivní myslí přijdou i splněné cíle a s nimi motivace do dalších výzev.

■ Šárka Jendrušáková
ZŠ Jirákovy sady

■ Téma zpracoval Stanislav D. Břeň

Znepokojuje mě rostoucí obliba dokumentů o nacistech a jejich armádě

„Z mnohaletých zkušeností vím, jak je lidská paměť zrádná,“ říká vedoucí Státního okresního archivu Příbram. Připomíná, že občas se tradují omyly, které vznikají z toho, že lidé nejsou ochotni studovat archivní prameny. Velkým přínosem pro poznání historie zdejšího regionu jsou podle ní amatérští badatelé.

Věra Smolová, vedoucí příbramského archivu

CO DĚLAJÍ BADATELÉ, KDYŽ JE ZAVŘENÝ ARCHIV A NENÍ PŘÍSTUP K PRAMENŮM? VOLAJÍ VÁM A PTAJÍ SE, JESTLI BYSTE JIM MOHLA „NĚCO OVĚŘIT“ NEBO „NA CHVÍLI OTEVŘÍT“?

Genealogové mají k dispozici digitalizované matriky, pokud někdo potřebuje něco jiného, poradíme po telefonu nebo napíšeme mail, snažíme se všem vyhovět. Badatelnu máme otevřenou ve velmi omezeném režimu.

JAK VY SAMA JSTE SI ZVYKLA NA ONLINE KOMUNIKACI?

Komunikujeme takto už mnoho let, nyní si na tento způsob zvykají také starší lidé.

ČASTO VEŘEJNĚ SDĚLUJETE SVÉ NÁZORY NA RŮZNÉ VĚCI, A TO I NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH, KTERÉ NE VŽDY BÝVAJÍ UKÁZKOU KLIDNÉHO A RACIONÁLNÍHO SDĚLOVÁNÍ NÁZORŮ. VNÍMÁTE, ŽE LIDÉ SLYŠÍ NAPŘÍKLAD NA ARGUMENTY Z HISTORIE?

Vyjadřuju se výhradně k historickým záležitostem a omyly se snažím opravovat. Do této kategorie spadá i to, že jsem se rázně zastala Svate Hory ve finanční tísní, protože některé komentáře byly jak z ideologických příruček 50. let minulého století a nezakládaly se na pravdě.

ŘÍKÁ SE, ŽE NÁROD, KTERÝ SE NEPOUČÍ Z VLASTNÍ HISTORIE, JE ODKÁZÁN K TOMU JI OPAKOVAT. MÁTE POCIT, ŽE DOKÁŽEME REFLEKTOVAT NEJEN SVOU SLOŽITOU HISTORII, ALE ŽE NÁM TAKY ZŮSTÁVÁ EMPATIE PRO POCHOPENÍ HISTORICKÝCH SOUVISLOSTÍ NAPŘÍKLAD NAŠICH SOUSEDŮ?

Co je náš národ? Mix tvořený asi 36 procenty slovanské populace, čtvrtinou populace s germánsko-keltským původem, po osmi procentech populace jihoslovanského, skandinávského a středomořského původu a dalšími lidmi původu například židovského i sibiřského. To je národ České republiky, který užívá češtinu jako mateřský a úřední jazyk.

Jeho značnou část tvoří lidé, kteří ve školách prošli záměrně zkreslenou až lživou výukou historie a to, co se naučili, už těžko ve své mysli změní. Podstatná část mladší generace je již našťastí kosmopolitní. Celou historii vztahů s našimi sousedy tady nelze připomínat. Postoj většiny vůči našim jižním a severozápadním sousedům prošel v posledních desetiletích proměnou, těžíme z jejich hospodářské síly. Události třicátých a čtyřicátých let mají být odpuštěny, nikoliv zapomenuty. Trochu mě znepokojuje rostoucí obliba dokumentů o nacistech, jejich armádě, fašistických a jiných diktaturách.

Vztah k našemu dřívějšímu východnímu sousedovi Sovětskému svazu respektive Rusku je pořád pochopitelně poznamenán jeho intervencemi například v 50. letech minulého století, v roce 1968 a v desetiletích následujících. Nesmíme však zapomenout na miliony padlých občanů Sovětského svazu za druhé světové války, kteří zemřeli i za nás. Co se týče Slovenska, rozumný člověk nepere prádlo své bývalé rodiny na veřejnosti. Historii Polska a Maďarska sleduju jen povšečně.

Názvy lokalit v Brdech vznikly před několika staletími a jsou stále užívány - Lipový luh, Trojhran, Planiny, Na Bučině, Pilská...

POJĎME ZPÁTKY K PŘÍBRAMSKÉMU ARCHIVU. CO MÁ TATO INSTITUCE V DOBĚ, KDY MŮŽE BEZ PROBLÉMŮ FUNGOVAT, NA STAROSTI?

Státní okresní archiv uchovává dokumenty veřejnoprávních institucí, škol, zájmových sdružení a významných osobností z území bývalého okresu Příbram. Stále přebíráme další archiválie. Je také paměťovou institucí, která má archiválie zpřístupňovat veřejnosti v badatelně, formou sborníku Podbrdsko, pořádáním výstav, přednášek a podobně.

PODLE JAKÝCH KRITÉRIÍ UKLÁDÁTE DOKLADY O NAŠÍ SOUČASNOSTI, KTERÁ BUDE JEDNOU HISTORIÍ? KTERÉ DOKUMENTY A DALŠÍ PODKLADY JSOU KLÍČOVÉ?

Přejímají se dokumenty podle spisových řádů, každý správný archivář ví, co je třeba uchovat - evidence obyvatelstva, třídní katalogy škol, kroniky, zápisy ze zastupitelstev obcí, soudní spisy, dědické spisy, roční účetní uzávěrky institucí, majetkové záležitosti, stavební a vodohospodářské spisy, fotografie, plakáty...

OD KTERÉHO OBDOBÍ EXISTUJE UŽ DOSTATEK PRAMENŮ, ABY SI ČLOVĚK MOHL UDĚLAT PLASTIČTĚJŠÍ OBRAZ O TOM, JAK SE V PŘÍBRAMI ŽILO?

Kdo hledá své předky nebo podrobnější historii určité lokality, většinou je zachytí od konce třicetileté války, tedy přibližně od roku 1651. Tahle válka změnila skoro všechno - rozdělení nemovitostí mezi nové šlechtické majitele, usazování nových poddaných na opuštěné a válkou zničené usedlosti. Přinesla náboženské sjednocení Českého království a s ním spojené zavedení matrik, podrobnou majetkovou evidenci obyvatelstva, rozmach architektury, výtvarného umění a literatury.

CO VÁS PŘI STUDIU PŘÍBRAMSKÉ HISTORIE NEJVÍCE FASCINUJE?

V posledních týdnech mě fascinuje třeba to, že názvy lokalit v Brdech vznikly před několika staletími a jsou stále užívány - například Lipový luh, Trojhran, Planiny, Na Bučině, Pilská...

PRAVIDELNĚ PŘÍSPÍVÁTE DO KAHANU. S VELKÝM ZÁJMEM SE SETKALA PŘEDEVŠÍM POSLEDNÍ HISTORICKÁ SÉRIE KRIMINÁLNÍCH PŘÍPADŮ. ČLÁNKY JSOU VELMI ČTIVÉ, A ČTENÁŘI TAK PŘED OČIMA DEFILOJÍ POSTAVY ONĚCH KAUZ. POPSALA BYSTE VE STRUČNOSTI, JAK VZNIKAJÍ TYTO TEXTY A JAK OBTÍŽNÉ JE SEHNAT DOSTATEK INFORMACÍ?

Základem jsou dochované spisy C. k. okresního soudu v Příbrami. Mnoho desítek let ležely bez povšimnutí, protože jsou psané převážně

Stříbrné pečetidlo knapšaftu (horního bratrstva) z roku 1530. Archiv města Březové Hory, inventární číslo 911. Foto: Státní okresní archiv Příbram

německy a velmi obtížně čitelným kurentem, tedy rukopisnou podobou švabachu. Informace si doplňuji díky laskavosti kolegů v Archivu DIAMO, kde je fond Rudných dolů, v naší pražské centrále ve fondu krajského soudu, a pak ve fondech města Příbram a Březové Hory, v časopise Horymír a jinde, je to u každého případu jiné.

NEDÁVNO BYLO ZÁSLUHOU JEDNOHO Z AMATÉRSKÝCH HISTORIKŮ ZJIŠTĚNO, ŽE RODNÝ DŮM HERMÍNY TÝRLOVÉ NA BŘEZOVÝCH HORÁCH SE NACHÁZÍ V JINÉM OBJEKTU, NEŽ NA KTERÉM JE UMÍSTĚNA PAMĚTNÍ DESKA S ÚDAJEM O NAROZENÍ. JAK ČASTO JE TŘEBA V PŘÍBRAMI PŘEPISOVAT HISTORII A JAK DALECE TOMU NAPOMÁHAJÍ PRÁVĚ AMATÉRŠTÍ BADATELÉ?

Tu a tam se tradují všelijaké omyly vzniklé z toho, že jsou lidé neochotní i vzhledem k výše popsaným potížím studovat archivní prameny a spokojí se s již mnohokrát opsaným, ale vytištěným chybným zdrojem informací nebo ústním svědectvím. Z mnohaletých zkušeností vím, jak je lidská paměť zrádná. Někteří amatérští badatelé jsou ovšem skuteční odborníci,

jejich práce je velkým přínosem.

V POLOVINĚ KVĚTNA VÁM VYCHÁZÍ KNIHA MLYNÁŘ MARTIN FIALA JINAK KOCOUR, JEŽ BYLA PŮVODNĚ OHLÁŠENA NA PŘELOM ROKU. PROČ SE JEJÍ VYDÁNÍ OPOZDIL A O ČEM POJEDNÁVÁ?

Snad nemusím uvádět důvody, které zdecimovaly veškerý kulturní a společenský život a značnou část ekonomiky naší země. Kniha líčí osudy mlynářů z podbrdských mlýnů na Litavce

Nádržka Kocourovského mlýna a část mlýnských struh jsou na Litavce přes půl tisíciletí. Je to fascinující.

”

a Příbramském potoce od Bohutína až k Trhovým Dušníkům, měšťanů z Příbrami, poddaných z příbramských vsí, havířů z Březových Hor, jezuitů ze Svaté Hory a šlechticů z okolních statků po třicetileté válce. Je to volné pokračování knihy Mlýny a lidé města Příbramě hor stříbrných, která vyšla ve Vydavatelství Baron roku 2014. Vydání nové knihy podpořilo i město Příbram.

NAJDEME NA LITAVCE JEŠTĚ POZŮSTATKY KOCOUROVSKÉHO MLÝNA?

Ano, jeho mlýnská nádržka a část struh jsou tam pořád, přinejmenším půl tisíciletí. Je to fascinující.

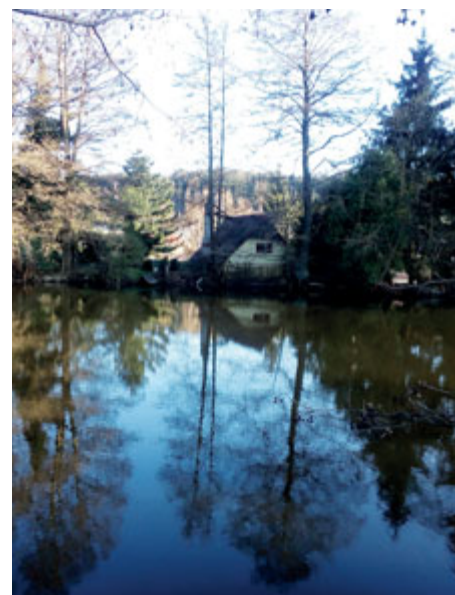
JAK JE VLASTNĚ PŘI VAŠEM BĀDÁNÍ DŮLEŽITÁ ZNALOST MÍSTNÍCH REÁLII? MŮŽE BÝT TERÉNNÍ VÝBĚŽEK NEBO ROZVALINA DOSTATEČNÝM DŮKAZEM, KTERÝ POTVRZUJE, NEBO VYVRACÍ HISTORIKOVU DOMNĚNKU?

Může. Zrovna před několika týdny jsem poslala jednomu ze svých přátel - amatérských badatelů se společným zájmem - písemné prameny včetně historických map, které přenesl do současné mapy, a tak jsme zjistili, kde je kousek nad kozičinskou vodárnou v terénu mezník

Věra Smolová

Působí jako vedoucí SOA v Praze - SOKA Příbram, ve kterém se specializuje na historické fondy a předarchivní péči. Je autorkou nebo spoluautorkou mnoha publikací a článků. V roce 2018 publikovala knihu Požár Svaté Hory 27. 4. 1978 a její rekonstrukce a Báňské ředitelství v Příbrami s novými poznatky o této významné stavbě. Výrazně se podílela na vzniku knihy Příbram, která vyšla při příležitosti 800. výročí první písemně doložené zmínky o městě. Společně s Ivanou Černou, Anetou Plzákovou, Michalem Profantem a Josefem Velflem napsala knihu Synagoga v Příbrami a místní židovské obyvatelstvo (2015). V roce 2014 vydala knihu Mlýny a lidé města Příbramě hor stříbrných. Každoročně rediguje sborník Podbrdsko. Společně s Evou Lukášovou napsala také knihu „Renesanční sídlo pánů z Hradce v nejstarších inventářích jindřichohradeckého zámku“ (2018).

někdejšího panství Příbram, dobříšského panství Colloredo-Mansfeld a někdejšího jezuitského panství, ustanovený začátkem 18. století a zvaný tehdy Trojhran. Čekala jsem ho mnohem hlouběji v lesích. Uvědomila jsem si, jak málo měla příbramská obec lesů a jak zásadní hospodářský problém to byl. V terénu jsou dosud patrné hranice panství, které od mezníku vedou v podobě zdánlivě nesmyslných, postup-

Nádržka Kocourovského mlýna. Foto: Věra Smolová

ně už bohužel mizejících příkopů. Brdy pro mě nejsou jen krásnou přírodou, ale především krajinou plnou stop, zanechaných nám předcházejícími generacemi.

■ Stanislav D. Břeň

Hrdina nové knihy: Kdo byl Martin Kocour jinak Fiala

Byl to neobyčejný podbrdský mlynář a sedlák (1652-1722), který se díky svým schopnostem a neohroženosti stal jedním z nejlepších hospodářů a neoficiálním reprezentantem příbramského mlynářského

cechu, přestože musel celý život bojovat s nenávisí a závistí svého okolí, nepřízní počasí a s nedostatkem vody pro pohon svých vodních kol. Jeho život byl nerozlučitelně spojen s rodinami jeho cechovních spolubratrů. Prožil řadu velkých změn barokní doby, jako byly výstavba a rozkvět Svaté Hory, vznik příbramského železářského závodu a pozvolný návrat k úspěšnému dolování stříbra v březohorských šachtách.

Paní Eva využívá naši podporu při péči o svého otce

Mnohým z nás přináší současná situace ve společnosti těžké chvíle. Potýkáme se s nejrůznějšími starostmi, a někdy i s bolestí, lítostí či strachem. Následující příběh přibližuje komplikace, ale i způsob řešení některých případů.

Na naši organizaci se obrátila paní Eva, která hledá radu v nelehké situaci. Oba její rodiče byli před časem hospitalizováni s nemocí covid-19. Tatínkův stav se zlepšil a zanedlouho se vrátil z nemocnice domů. Její maminka bohužel zůstává v nemocnici v bezvědomí. Otec však trpí několika chronickými zdravotními obtížemi, a navíc se u něj už před hospitalizací projevila počínající Alzheimerova choroba, jejíž příznaky se pobytem v nemocnici zhoršily. Bez manželky se nyní cítí ztracený a dezorientovaný. Vždyť to byla právě ona, kdo o něj pečoval a do podrobností znal všechny jeho potřeby. Paní Eva teď hledá řešení, jak situaci zvládnout. V žádném pří-

padě nechce dopustit, aby tatínek skončil v LDN.

Paní Eva vyhledala naši pomoc. Vyslechli jsme ji, podpořili v jejím úsilí a domluvili se, jaké další kroky bude vhodné učinit. Teď hledáme vhodnou pečovatelskou službu, která by rodině pomohla s péčí o tatínka a zajistila pro něj i osobní asistenci. Pomáháme paní Evě řešit problémy, které se vyskytly při čerpání příspěvku na péči. Podporujeme ji, aby dospěla ke správným rozhodnutím, a nasloucháme jejím starostem i obavám.

Pro naši organizaci pracují odborníci z různých oblastí, které souvisejí s péčí o nemocného s demencí. Můžeme zajistit radu

právníčky, zdravotníka, poskytujeme odborné sociální poradenství. S lidmi, kteří prožívají stejné nebo podobné starosti, se můžete setkat ve svépomocných skupinkách, které teď pořádáme online. Služby jsou zdarma, jsme tu pro všechny, kteří pečují o své blízké s Alzheimerovou nemocí či některou formou demence. Veškeré podrobnosti jsou na webu dementia.cz.

■ **Jitka Emlerová**
Dementia

Zájem o bydlení v Kodusu stále převyšuje nabídku

Komunitní dům seniorů města Příbram letos uzavírá čtvrtý rok svého fungování. Cenově dostupné bydlení určené seniorům nad 60 let město Příbram nabízí svým občanům od května 2017.

Kodus alespoň částečně uspokojuje poptávku po moderních malometrážních bytech pro seniory.

Foto: archiv

Výstavbou a provozem Komunitního domu seniorů (Kodus) se Příbram zařadila do sítě měst podporujících moderní způsob „komunitního“ bydlení seniorů s regulovaným nájemným. V souvislosti s aktuálním demografickým trendem stárnutí populace stoupá mezi seniory poptávka po bydlení, které by odpovídalo jejich nárokům a zároveň bylo dostupné. A to nejen finančně, ale například i lokalitou či dispozičně.

BYDLENÍ NA MÍRU POTŘEBÁM SENIORŮ

Komunitní dům představuje typ bydlení založený na principu kolektivního soužití a sousedské výpomoci. Cílem je zachování maximální možné soběstačnosti a nezávislého způsobu života seniorů. Tomu odpovídá i stavební uspo-

řádání Kodusu. Nachází se na adrese Sadová 538 (bývalý areál 8. základní školy) v Příbrami VII. Jedná se o dvoupatrovou budovu s 23 samostatnými bytovými jednotkami, kdy na každém patře je společenská místnost určená právě ke komunitním aktivitám a setkávání nájemníků. Vnitřní prostory jsou upořádány tak, aby zde bylo co nejméně bariér - široké chodby, zábradlí, prostorný výtah atd. Vedle domu se rozprostírá samostatné parkoviště a zahrada skýtající možnost pobytu na čerstvém vzduchu. V dosahu funguje obchod s potravinami a nedaleko autobusová zastávka.

Vzhledem k tomu, že vznik a rozvoj samotného „komunitní života“ vyžaduje dost času, zpočátku se v Kodusu konaly pravidelné konzultační dny. Těch se účastnili nájemníci, zástupci Odboru sociálních věcí a zdravotnictví Městského úřadu Příbram a Městské realitní kanceláře. Na setkáních se řešila celá řada témat - např. provoz domu, stavební úpravy či sousedské spory. Vzešlo přitom i několik konkrétních podnětů ze strany nájemníků, které byly realizovány tak, aby se jim zde lépe žilo - instalace venkovních sušáků na prádlo, zabudovaných „cvičidel“ v areálu apod. K podpoře komunitních aktivit mají nájemníci možnost využít hned několik organizací. Ať už jde o Senior Point sídlící přímo v areálu bývalé 8. základní školy nebo spolky Fit Senior (např. cvičení na židlích, které v Kodusu již v minulosti probíhalo) či Babíkov (aktivity propojující seniory s dětmi).

Obyvatelé tak mají na výběr, do kterých činností se zapojí.

FUNKČNÍ KOMUNITA? JE TO NA KAŽDÉM JEDNOTLIVCI

Činnost, která probíhala v rámci konzultačních dní, byla v duchu principu kolektivního soužití následně předána samotným nájemníkům. Původní očekávání, že komunita zvolí ze svých řad nějakého zástupce, kteří budou stabilně zajišťovat komunikaci či organizaci komunitních aktivit, se však nenaplnilo. Na tom, zda plně funkční komunita vznikne nebo ne, má největší podíl právě to, co do ní vkládají jednotliví členové. Individuální snahy o kultivaci prostředí (údržba zahrádky) či uspořádání společné aktivity (např. posezení s harmonikou, vánoční setkání) ovšem ze strany určitých nájemníků občas probíhají.

O bydlení v Kodusu je trvalý zájem, v evidenci máme téměř 30 žádostí. O spokojenosti zdejších obyvatel s bydlením svědčí i to, že nedošlo k žádnému odchodu, jehož důvod by byla nespokojenost s kvalitou zdejšího bydlení. Uvedené skutečnosti odpovídají tomu, že dostupné bydlení určené pro aktivní a soběstačné seniory již od věkové hranice 60+ má v nabídce bydlení města Příbram své místo.

■ **Bohumila Mudrová**
Městský úřad Příbram

Rozplést ty problémy

Tibetský láma Sogjal Rinpoče řekl, že vše, co musíme udělat, aby se nám dostalo pomoci, je o ni požádat. Podívejme se, jak v Příbrami můžete požádat o podporu, pokud se ocitnete v tíživé životní situaci.

Tým Střediska terénních služeb pomáhá i v čase pandemie.

Foto: CSZS

Sociální služba Středisko terénních služeb vznikla pod příspěvkovou organizací Centrum sociálních a zdravotních služeb Příbram 1. srpna 2016, kdy se Středisko terénních služeb (STS) rozdělilo na dvě pomáhající a bezplatné služby. První jsou tzv. Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Fungují už od července 2015 a zaměřují se na rodiny s dětmi (0-26 let), ve kterých hrozí sociální vyloučení, a je tím ohrožen vývoj dítěte kvůli nepříznivé sociální situaci. Službu vloni využilo 114 domácností. Dále nabízíme tzv. Terénní programy, jež cílí na jednotlivce, kteří se ocitají v krizi, bez přístřeší nebo čelí trestné činnosti. V roce 2020 jsme pomohli 171 klientům.

PODPORA RODIČŮM, DĚTEM I LIDEM BEZ PŘÍSTŘEŠÍ

Sociální služba poskytuje možnost asistovaného styku - kdy není jiná šance, aby se druhý rodič vídal se svým dítětem z jakéhokoliv důvodu na základě soudního rozhodnutí nebo domluvy s Oddělením sociálně-právní ochrany dětí.

Pracovnice pomáhají také klientům s potravinovou podporou, kterou mají k dispozici díky pražské potravinové bance. Je určena pro spolupracující klienty v sociálním bydlení či mimo bydlení, kteří aktivně plní program sociální práce či nastavené individuální plány se svým klíčovým pracovníkem. V rámci karanténních opatření jsme nedávno pomáhali také klientům Nizkoprahového denního centra, kteří žijí bez domova. A to se zajištěním potravin, hygienických potřeb, obuvi nebo ošacení. Vedoucí Miroslava Němcová byla také k dispozici v Domově

Potravinová sbírka

V sobotu 24. dubna 2021 se můžeme potkat při plánované Národní potravinové sbírce, která se uskuteční také v obchodním domě Tesco Příbram. Přimo na místě budete moci předat potraviny pro potřebné osoby.

seniorů, když se radikálně snížil počet zdejších zaměstnanců.

Sociální pracovníci STS nadále nabízejí asistenci při zajišťování běžných záležitostí ve spolupráci se Sociální poradnou, Azylovým domem, Odborem sociálních věcí zdravotnictví (resp. Oddělením sociálně-právní ochrany dětí), Nizkoprahovým denním centrem či Úřadem práce. Pomoc je poskytována při hledání zaměstnání, bydlení, vyřizování dokladů na úřadech, nácvičku sociálních kompetencí či využívání materiální podpory ve spolupráci s dárci.

V této době nás všechny trápí situace kolem pandemie a s tím spojený strach z nákazy onemocněním covid-19. Pracovnice STS mají v době nouzového stavu omezený až úplný zákaz terénního šetření, ale snaží se i v této době být nápomocné vůči stávajícím či novým klientům. Může jít o seniora, na kterého si nikdo z rodiny nevzpomene, nebo již žádnou rodinu nemá. Můžeme podpořit rodiče-samoživitele, který ztratil zaměstnání či je na rodičovské dovolené.

NEJEN PŘEŽÍVAT

Každodenně vstupujeme do kontaktu s lidmi, kteří se snaží změnit svoji životní cestu, ale tato velmi náročná doba jim ani trochu nepřeje. Podle nastaveného individuálního plánu se pracovnice STS snaží o rozpletení všech problémů, se kterými klient navštíví prostory naší služby. Klient většinou neřeší jednu potíže, ale nabalují se další a další záležitosti, jež je třeba odstranit. Vše ale záleží na jeho postoji. Sociální pracovník ukáže cestu, jakou se lze vydat, ale nikdy nedělá kroky za něho. Snažíme se hlavně o psychickou podporu, neboť je důležitým pohonem pro další rozhodnutí, jak svou nepříznivou situaci zvrátit. Pandemie lidem ubírá síly, ale přesto je důležité si říci: „Stojí za to žít, nejen přežít.“

■ Daniela Francová
Středisko terénních služeb

Stát poskytne náhradní výživné

Od začátku letošních školních prázdnin se mění pravidla, která se týkají výživného na nezletilé dítě. Nově bude možné žádat o náhradní výživné, které je sociální dávkou.

Nehradí vám povinný rodič výživné na nezletilé dítě? Jste zletilý student a povinný rodič vám neplatí výživné nezaopatřeného dítěte? Od 1. července letošního roku lze požádat úřad práce o náhradní výživné, které bude nově sociální dávkou. Podmínkou vyplacení je, aby k vymožení pohledávek na výživné probíhalo exekuční řízení nebo řízení o soudním výkonu rozhodnutí.

Prakticky to znamená, že je vedena exekuce na dlužné či řádné výživné, nebo jsou povinnému rodiči prováděné srážky ze mzdy na základě soudního rozhodnutí.

Podrobnosti k podmínkám čerpání uvádí Zákon o náhradním výživném pro nezaopatřené dítě (č. 588/2020 Sb.). S žádostí o radu či pomoc lze kontaktovat Sociální poradnu Centra sociálních

a zdravotních služeb města Příbram na nám. T. G. Masaryka 1 (tel.: 318 498 281, e-mail: poradna@centrumpribram.cz).

■ sdb

JVO - pomalu, ale jistě

Příprava druhé části obchvatu města Příbram pokračuje. Je vydáno územní rozhodnutí, vyřešeno odvolání a v současnosti probíhá geologický průzkum. Ve vedení města se hlásíme k předchozímu slibu prosadit budování protihlukových stěn, a to případně i formou financování z městského rozpočtu.

Únorové a březnové kolikování obchvatu...

... se zastavilo až u Zdabořské studánky.

Foto: Stanislav D. Břeň

Na únorovém zasedání zastupitelstva jsem informoval o tom, že Odbor územního plánování a stavebního řádu Krajského úřadu Středočeského kraje potvrdil územní rozhodnutí o umístění stavby I/18 Příbram - Jihovýchodní obchvat 2. část. Toto rozhodnutí nabylo právní moci 13. ledna 2021 a Městský úřad Příbram, Stavební úřad a územní plánování, orazítka situaci projektové dokumentace a předal ji dotčeným obcím a žadatelům. Na základě výše uvedeného lze tedy říci, že územní řízení i přes odvolání zdárně skončilo, což lze považovat za významný milník v otázce budování obchvatu.

Co neskončilo, jsou naše jednání s projektanty a s Ředitelstvím silnic a dálnic ohledně plánovaných protihlukových opatření v místech, kde se trasa obchvatu těsně přibližuje k městské zástavbě. Asi největší obavy máme o oblast Zdaboře. Tam model hlukových emisí vyšel sice jako podlimitní, nicméně odchylka od normy byla poměrně malá. A navíc - samotná norma přípustné hlukové zátěže nezaručuje kdovíjaký zvukový komfort.

Po uvedení obchvatu do zkušební provozu budou probíhat měření zvukových emisí. Budou-li překračovány normy, budou mít inves-

tor a zhotovitel povinnost vybudovat protihluková zařízení. Již v minulosti jsem uvedl, že jsme připraveni protihlukové bariéry budovat na pozemcích města a spolufinancovat je z městského rozpočtu. Nebylo by správné, aby obchvat jedné části města pomohl, a druhé zásadně uškodil.

■ Jan Konvalinka
starosta města Příbram

Město požadovalo výraznější úpravy křižovatky u Dolejší Obory

V těchto dnech by mělo končit dopravní omezení na okružní křižovatce u Dolejší Obory. Správce komunikace zde prováděl několikatydenní rekonstrukci, podle vedení města mohla být velkorysejší.

Jeden z největších dopravních uzlů v Příbrami představuje okružní křižovatka u Dolejší Obory, kterou denně projedou tisíce automobilů a jež v posledních týdnech procházela rekonstrukcí. Křížení je sice dvoupruhové, ale část motoristů využívá pouze vnější pruh, což zpomaluje dopravu. V průběhu loňského roku vedlo město s Ředitelstvím silnic a dálnic (ŘSD) několik

jednání s cílem prosadit některé dispoziční změny.

„Chtěli jsme například rozšíření vjezdů na dva pruhy či dedikované pruhy pro přímé odbočení, což by vedlo ke zvýšení plynulosti provozu. Tyto požadavky nebyly vyslyšeny a z našeho pohledu ŘSD realizovalo pouze drobné úpravy a dopravní značení, které ale i tak zvýší bezpečnost při vjezdu a výjezdu,“ uvedl 1. místostarosta Martin

Buršík. Podle něj bude Příbram v jednáních se správcem komunikace nadále pokračovat s cílem prosadit výraznější změny, které by zlepšily průjezdnost.

■ Stanislav D. Břeň

52. ročník HFAD - napodruhé a snad s větším štěstím

Ve dnech, kdy se čtenářům dostává do rukou toto vydání Kahanu, bychom měli otvírat pomyslné brány 52. ročníku Hudebního festivalu A. Dvořáka Příbram (HFAD), jehož podtitul „napodruhé“ připomíná loňské nucené zrušení.

Naše naděje a plány bohužel i letos ztroskotávají na situaci související s pandemií covidu-19. Ještě na podzim byla pro nás nepředstavitelná možnost více než ročního zákazu konání kulturních akcí (přerušena na krátkou dobu loňského léta) a nejasné budoucnosti. Pocity marného snažení a čekání na zázrak ale nyní zažívají miliony lidí v nejrůznějších profesích, ta naše k nim prostě patří.

NEREZIGNUJEME

Neznamená to ale, že rezignujeme - právě naopak. Věříme, že se naše koncerty, třebaže ne v původně plánovaných termínech, uskuteční. V programu letošního ročníku je pro diváky připraveno 16 klasických koncertů (vč. koncertu spojeného se světovou premiérou vítězných skladeb 4. a 5. ročníku kompoziční soutěže, kterou každoročně náš festival vyhlašuje), operní představení určené dětskému publiku (dvě představení), komponovaný pořad A. Dvořák a jeho vliv na americkou hudbu, navazující tematicky na populární Immersive koncerty z let 2018, 2019 a tradiční open air projekt Den s Antonínem Dvořákem s asi 15 koncertními vystoupeními, výchovnými programy a besedami na nejrůznějších místech Příbrami. V rámci HFAD je plánováno rovněž pořádání benefičního koncertu pro vilu Rusalka. Ve středu 8. září, v den, kdy se Antonín Dvořák před 180 lety narodil, uvede Národní divadlo Brno v rámci slavnostního večera koncertní provedení opery Rusalka.

Těšit se můžeme jako každoročně na vynikající umělce. Nelze jmenovat všechny, snad tedy jen namátkou (a podle abecedy). Barocco sempre giovane, Jiřího Bártu, Kateřinu Englichovou, Epoque kvartet, Terezií Fialovou, Debashishe Chaudhuriho, Chuhei Iwasakiho, virtuosy rodiny Klánských v čele s Ivanem Klánským, Martinu Kociánovou, Lenku Máčikovou, Moravskou filharmonii Olomouc, již zmiňovaný operní soubor Národního divadla Brno, Pražské komorní

solisty v čele s Janem Mráčkem, Skety, Pavla Svobodu, Ondřeje Šalinga, Viléma Veverku či Zemlinského kvarteto.

VŠICHNI POTŘEBUJEME ŽIVOU HUDBU

Pro naše koncerty a doprovodné akce jsme již dříve připravili plány, jak je uskutečnit v případě částečných omezení - např. s možností využití 25% kapacity koncertních prostor, umožnění open air akcí atd. Máme vytipované alternativní prostory konání koncertů, ale rovněž domlouváme i náhradní termíny, z nichž naprostá většina je v roce 2021. Navíc naprosto chápeme potřebu

Ročník, který je před námi, bude alternativní, adrenalinový a plný změn.

diváků zažít živou hudbu, nikoliv streamovaný přenos. Mnohokrát jsme dané téma konzultovali s umělci i s představiteli divácké obce, a i když pro případ, kdy ani na podzim nebude možné hrát před diváky, tuto variantu u některých koncertů nezavrhujeme, budeme se maximálně snažit o realizaci koncertů na živo.

Přestože 20. dubna festival slavnostním koncertem nezahájíme, dvě z jeho akcí se tento den přece jen svého startu dočkají. Ve spolupráci s Knihovnou Jana Drdy, Státním okresním archivem Příbram, Sportovními zařízeními města Příbram a dalšími partnery jsme připravili pro děti ve věku 6-12 let putování nazvané Po stopách Antonína Dvořáka. Tato akce, konající se v roce 180. výro-

čí Mistrova narození, připomene v deseti, resp. jedenácti zastaveních život a dílo Antonína Dvořáka. Na děti čeká dobrodružná cesta plná úkolů a hádanek, na jejímž konci bude kromě získaných zážitků a vědomostí i sladká odměna (pro 20 vylosovaných pak odměny hodnotnější).

Zároveň s touto akcí bude probíhat i 5. ročník výtvarné soutěže pro žáky 1. stupně základních škol. Tato soutěž má vždy dvě témata - jedno spojené s operním představením pro děti, které každoročně na festivalu s velkým ohlasem uvádím, a druhé obecné, určené dětem, které nemají možnost operní představení navštívit. Letos je bohužel zřejmé, že operní představení pro děti neproběhne, všechny děti tedy mohou malovat na téma Rodina.

V OČEKÁVÁNÍ KRÁSNÝCH ZÁŽITKŮ

Náš festival také vyhlásil již po šesté kompoziční soutěž pro skladatele do 40 let - doufáme, že i přes nynější nepříznivou situaci k nám doputují skladby mladých autorů od nás i ze zahraničí.

Současná doba, která nepřeje osobnímu setkávání a společným zážitkům, eskaluje potřebu komunikace cestou virtuální. Jeli-kož ani my nemáme mnoho jiných možností, jak upozornit naše diváky na probíhající změny, jsou naše webové stránky (www.hfad.cz) a facebookový profil místem, kde lze najít veškeré aktuální informace.

Je zřejmé, že ročník, který je před námi, bude alternativní, adrenalinový a plný změn. Věříme však, že nás čekají krásné zážitky, které nám všem pomohou zapomenout na dobu covidovou, na vše špatné, co přinesla.

■ **Albína Dědičková**
Hudební festival A. Dvořáka Příbram

KW: Königs Wusterhausen i Kurzwelle

Königs Wusterhausen je se svými více než 38 000 obyvateli největším městem okresu Dahme-Spreewald a leží v regionu Dahme-Seengebiet ve spolkové zemi Braniborsko. Město se nachází v bezprostřední blízkosti Berlína a je místem bohatým na vzdělání, kulturu i cestování. Na základě své infrastruktury přitahuje malé a střední podnikatele, těší se velké oblibě jako lokalita k bydlení a poutá pozornost jako výletní cíl na okraji hlavní metropole Německa. Město bývá někdy označováno jako KW, což je nejen zkratka názvu, ale také výrazu Kurzwelle (krátké vlny), což odkazuje k tradici rozhlasového vysílání.

Historická budova vlakového nádraží patří k jedné z dominant města.

Foto (3x): Königs Wusterhausen

Königs Wusterhausen je městem s rostoucím počtem obyvatel, kteří žijí v centru a sedmi městských částech. Atraktivní je idylická poloha uprostřed lesů, luk a jezer. Königs Wusterhausen svým občanům nabízí vynikající infrastrukturu a své sídlo zde mají téměř všechny důležité úřady a instituce. K tomu se dále řadí pestrá nabídka vzdělávacích institucí, zdravotnických zařízení a nákupních možností.

PŮLSTOLETÍ PŘÁTELSTVÍ

Město Příbram je pevně spjato s městem Königs Wusterhausen, když partnerství započalo v září roku 1974. Obě sídla jsou přibližně stejně velká a leží v blízkosti evropských metropolí. Kromě toho mají královské kořeny – v Königs Wusterhausenu sídlil několik měsíců v roce král Fridrich Vilém I. a řídil odtud svůj úřad, Příbram v té době povýšil Rudolf II. na krá-

lovské horní město. Pro Příbram byla určující těžba a hornictví, pro Königs Wusterhausen rozhlasové vysílání na Funkerbergu. Obě města tedy byla ovlivněna ve své historii svým vztahem k nějaké hoře.

Panorama města dodnes definují lovecký zámeček krále Friedricha Viléma I. s přilehlými kavalírskými domy a rozhlasový vysílač na kopci Funkerberg s přenosovým Stožárem 17, který je vidět z velké dálky. Funkerberg nejdříve sloužil Friedrichu Vilému I. jako vinice, mlýnský vrch a pro lovecké účely. Na počátku 20. století zde byla postavena největší a nejvýkonnější rozhlasová stanice své doby. Současné umístění muzea radiotechniky v historických budovách tak představuje důležitou součást zdejšího průmyslového dědictví.

VÝROČÍ 700 LET BEZ OSLAV

V roce 2020 by Königs Wusterhausen oslavil 700. výročí první zmínky o městě. Bohužel to nebylo možné kvůli koronavirové pandemii a velká oslava, na kterou jsou zváni i Příbramští, je naplánována na 21. srpna 2021.

V roce 2020 byl starosta města Swen Ennullat pozván do Příbrami při příležitosti každoroční Šalmaje na Svaté Hoře. I přes koronavirové omezení pozvání přijal a celou akci si moc užil. Svému úřadujícímu kolegovi přivezl do Příbrami dárek v podobě nově vydané Kroniky města Königs Wusterhausen.

ROZHLASOVÍ PRŮKOPNÍCI

Už v roce 1911 na hoře s větrnými mlýny v Königs Wusterhausenu provedl tehdejší vojenský prapor telegrafistů a vzducholodstva první rozhlasové pokusy. Úspěch testů vedl k rozhodnutí zřídit stabilní vojenskou radiostanici. Vlivem 1. světové války došlo ke zpoždění, ale 15. června 1915 byla rádiová stanice uvedena do provozu. Vysílač přenášel vojenské zprávy a byl také používán pro telegrafování do zahraničí. V dubnu 1917 byly provedeny první pokusy přenosu řeči a hudby.

Po konci 1. světové války přebrala původní vojenskou funkci vysílače Německá říšská pošta. Bezprostředně poté se začalo pod vedením Hanse Bredowa s přestavbou technického vybavení vysílací stanice. Tak vznikly v Berlíně - Zehendorf trubkovité vysílače, zařízení na příjem signálu a byly ještě dostaveny dva další 100metrové stožáry.

V roce 1920 byl přenášán vánoční koncert, který si našel velkou řadu posluchačů zejména v zahraničí. V té době totiž Německo poslouchání rozhlasu zakazovalo. Ačkoliv to byl v politice i ve společnosti počin velmi kontroverzní, zahájil tak německý rozhlas své dodnes úspěšné působení právě tímto vánočním koncertem.

Ještě v roce 1926 byly v Königs Wusterhausenu produkovány a vysílány nedělní koncerty. I když byly postaveny další tři plně vybavené vysílací stanice (roku 1925 243metrová vysílací věž a 12 dalších 100-200metrových stožárů), rozhlasové vysílání Funkerbergu už zaostávalo za technických vývojem.

V muzeu vysílací a radiové techniky je dodnes k vidění legendární Vysílač 21. Vysílač středních vln byl zbudován v letech 1932-33 v Berlíně-Tegel. Roku 1948 musel být přemístěn do Königs Wusterhausenu a o rok později byl uveden do provozu. Sloužil až do roku 1989. Po převratu byl vysílací provoz na Funkerbergu stále více omezován, až v létě 1995 zcela utichl. Dnes se město Königs Wusterhausen pyšní pří-

Zámek Königs Wusterhausen

Stojí za návštěvu

- Zámek Königs Wusterhausen
- Muzeum Dahmeland
- Muzeum vysílací a rozhlasové techniky Funkerberg
- Funkerberg Königs Wusterhausen
- Braniborská škola pro zrakově a sluchově postižené
- Plavební komora ve Wernsdorfu
- Jezerní most v Senzigu

vlastkem Rozhlasové město, jež poukazuje na tuto důležitou roli v dějinách německého rozhlasového vysílání.

TECHNOLOGICKÁ PŘÍTOMNOST

Funkerberg ale není svědkem pouze historických událostí, vzniká tu přítomnost i budoucnost. Město zde zřídilo technologický park, v němž sídlí firmy z odvětví technologie, výzkumu, elektromobility a bydlení. První etapa výstavby tohoto parku byla provedena v letech 2018-2019.

Königs Wusterhausen leží na důležitém dopravním uzlu letištní oblasti Berlín - Braniborsko. Klíčovým ekonomickým motorem je také největší vnitrozemský přístav v Braniborsku. Vyznačuje se svou trimodalitou - ať už po železnici, vodě nebo po silnici, všechny cesty vedou do Königs Wusterhausenu. Objem překládek zboží každoročně stoupá, městská přístavní společnost Lutra zaměstnává další pracovníky a v oblasti se usazují nové společnosti.

KAM SE VYDAT DŘÍVE?

V Königs Wusterhausenu rozhodně není nuda, vědí to nejen obyvatelé, ale i návštěvníci města. Pestrá nabídka kulturních aktivit a nádherná příroda nabízí širokou škálu volnočasových aktivit. Rozmanitost krajiny s mnoha jezery a hustými lesy je obzvláště

vyhledávaná turisty, cyklisty a milovníky vodních sportů. Je to právě vzájemné spojení městské atmosféry a rozmanité krajiny, které definuje zvláštní kouzlo a šarm Königs Wusterhausenu.

Mnohotvárnou historii města lze zažít ve třech muzeích. Zámek Königs Wusterhausen patří k nejoblíbenějším místům pruského krále Friedricha Viléma I. Roku 2020 byl opět zpřístupněn veřejnosti. V muzeu se návštěvníkům naskytne autentický pohled do světa a umělecké tvorby v Braniborsku - Prusku první poloviny 18. století. Stálá expozice v muzeu Dahmeland zase vypráví o historii tohoto venkovského regionu a města Königs Wusterhausen. Nabídka je doplněna aktuálními výstavami na různá témata. Muzeum vysílací a rozhlasové techniky v historickém areálu Funckerberg ukazuje početné exponáty ze své staleté rozhlasové historie. Na výstavě můžete poznat všechny základní součásti rozhlasového provozu od výroby programů přes vysílání a antény až po zásobení elektrickým proudem.

Nejdůležitější kulturní události a akce

- Novoroční koncert „Swing up the hill“ na Funckerbergu
- Velikonoční studniční slavnost
- Dvorní noc
- Městská letní slavnost
- Festival světla a zvuku
- Zámecké rozhovory se známými herci a hudebníky
- Zámecká slavnost (každý druhý rok)
- 21. srpna 2021: výročí 700 let Königs Wusterhausenu; 100 let rozhlasu v Königs Wusterhausenu

Cyklostezka Hofjagdweg vede kolem historických míst pruských dvorských loveckých společností z 18. a 19. století. Cyklostezka dlouhá 63 kilometrů spojuje Königs Wusterhausen s přírodním parkem Dahme-Heideseeen

Město láká také na vodní turistiku.

Königs Wusterhausen v kostce

- největší město v okrese Dahme-Spreewald
- **připojené obce (nyní městské části):** Diepensee, Kablo, Niederlehme, Senzig, Wernsdorf, Zeesen, Zernsdorf
- **počet obyvatel:** 38 447 (30. září 2020)
- **plocha:** 96 km²
- **doprava - dálnice:** BAB 13, BAB 10; městská dráha S-Bahn (S-Bahn Berlin); železniční doprava Deutsche Bahn (IC 56, RB 22, RB 19), Ostdeutschen Eisenbahn (ODEG, RB 2) a Niederbarnimer Eisenbahn (NEB, RB 36); autobusová doprava regionální dopravní společností Dahme-Spreewald (partner v dopravním spolku Berlin-Brandenburg); připojení na evropskou vodní síť - přístav Königs Wusterhausen; bezprostřední blízkost letiště v Berlíně
- **školská:** dvě gymnázia; tři vyšší střední školy; šest základních škol; speciální škola; centrum středních škol Dahme-Spreewald; Braniborská škola pro zrakově a sluchově postižené; Vzdělávací centrum finanční správy spolkové země Braniborsko; Vysoká škola třetího věku Dahme-Spreewald; Okresní hudební škola Dahme-Spreewald; školy a jesle
- v činnosti přes 200 spolků
- velký sportovní komplex se stadionem přátelství, hala Paul-Dinter, tenisové kurty, kuželkové dráhy
- **místa pro pořádání společenských akcí:** společenský dům Hanns Eisler, společenský dům v Zernsdorfu, dům setkávání na náměstí Fontaneplatz

PĚŠKY I NA KOLE V BLÍZKOSTI VODY

Řeka Notte byla první delší splavnou umělou vodní cestou v Německu a je přítokem řeky Dahme, která dala jméno okresu Dahme-Spreewald. Začátek výstavby vodní cesty Notte s plavebními komorami se datuje do poloviny 16. století a v letech 1856 až 1864 byla značně rozšířena. V 19. století se tok využíval k tažení člunů naložených stavebními materiály do Berlína a z Berlína a nyní je téměř přirozeným vodním útvarem, který je ideální mj. pro kanoistiku.

Okolí plavební komory skýtá spoustu možností k prozkoumání. V bezprostřední blízkosti se nachází ulice Bahnhofstrasse, která nabízí různé zastávky s občerstvením a nákupní možnosti. Hned vedle vodní propusti pojedete na vodní hřiště na mlýnském ostrově, které často navštěvují rodiny s dětmi. A navíc všechna městská muzea jsou odtud v docházkové vzdálenosti.

Königs Wusterhausen je ideálním místem pro pěší turistiku, protože téměř ve všech směrech se rozprostírá „vodní svět“. Hranice města Berlín i vchod do národního parku Dahme-Heidesee jsou vzdálené pouze 10 kilometrů. Městem vede přes 120 kilometrů značených turistických tras lesnatou krajinou plnou jezer. Značené stezky Fontanewanderweg a Paul-Gerhardt-Weg představují dvě známé nadregionální turistické pěší trasy.

a končí v městečku Lübben ve Spreewaldu. Celonárodně známá cyklotrasa Dahmeradweg kopíruje tok řeky Dahme od pramene poblíž Kolpienu až po soutok se Sprévou. Trasa dlouhá 123 kilometrů je ideální pro několikadenní cyklistickou túru.

MĚSTO INVESTUJE DO BUDOUCNOSTI

Na rozdíl od všech predikcí populace Königs Wusterhausen zaznamenal v posledních letech výrazný nárůst populace. Očekává se, že do roku 2030 vzroste počet obyvatel na přibližně 41 600, což odpovídá 15% zvýšení ve srovnání s rokem 2015.

Na pozadí tohoto trendu se město potýká s výzvou vybudovat více center denní péče (školek, jeslí) a škol. V posledních dvou letech byla otevřena dvě centra denní péče za přibližně 16 milionů eur a v současné době probíhají stavební práce ve školách (náklady činí asi 25 milionů eur). To značně zatěžuje rozpočet města a nelze očekávat, že se to v příštích několika letech změní.

■ **Detaily o partnerském městě Königs Wusterhausen najdete na webu koenigs-wusterhausen.de.**

U Slivice skončila 2. světová válka v Evropě

Začátkem května si každoročně připomínáme výročí konce 2. světové války. Poslední výstřely tohoto krvavého konfliktu na evropském kontinentu padaly u Slivice nedaleko Příbrami.

Ze setkání příslušníků americké armády a zdejších partyzánů z oddílu Smrt fašismu v Příbrami ve středu dne 9. 5. 1945 před radnicí. Uprostřed řidič amerického džípu des. James M. Hughes z velitelství 22. polního dělostřelectva 4. tankové divize, vlevo Petr Hošek - řidič velitele partyzánského oddílu kpt. Jevgenije Antonoviče Olesinského. Vpravo další příbramský partyzán a známý fotograf Miroslav Petřík. Foto (4x): Hornické muzeum

Na sklonku 2. světové války, po vzplanutí Květnového povstání 5. 5.-6. 5. 1945, se také ve většině obcí Příbramska ujímaly moci národní revoluční výbory utvářené spontánně ze zástupců jednotlivých složek ilegálního protinacistického hnutí odporu a domácí politické reprezentace. Reagovaly tímto na aktuální stav vojenských operací na bojištích války, vzniklou politickou situaci, blížící se porážku nacistického Německa a bezprostředně též na výzvu, která zazněla v exilovém čs. vysílání londýnského rozhlasu adresovaném do doposud okupované vlasti - příspěť k osvobození země a k obnovení Československa. Formovaly se rovněž oddíly

dobrovolníků a bylo mobilizováno čs. vojsko. Na území protektorátu se však stále nacházelo okolo 1 400 000 nepřátelských hitlerovských vojáků. Do Příbrami dorazili dne 6. 5. 1945 z okolních brdských lesů partyzáni organizovaní sovětskými parašutisty ze skupiny Smrt fašismu pod velením kpt. Jevgenije Antonoviče Olesinského. Tyto síly však nebyly s to poskytnout

Ustupující hitlerovci často zcela bezdůvodně, jindy odvetou za akce domácího hnutí odporu, partyzánů nebo i vlasovců, terorizovali místní obyvatelstvo.

”

Dne 9. 5. 1945 příbramsští občané nadšeně vítají na hlavním náměstí vojáky protibolševických jednotek ROA generála Vlasova z 3. pluku 1. Buňčenkovy divize s trofejním sovětským tankem T-34/76 vz. 1941. Vlasovci zde svedli několik ozbrojených střetnutí s německými okupanty.

dostatečnou ochranu před mnohem početnějšími jednotkami hitlerovců, včetně SS, vyzbrojenými těžkou bojovou technikou, přemísťujícími se napříč Příbramskem, nejprve k potlačení Květnového povstání v Praze a následně ustupujícími opačným směrem na jihozápad do amerického zajetí, odhodlanými vynutit si průjezd za každou cenu.

AMERICKÝ PRŮZKUM I ZA DEMARKAČNÍ ČÁROU

Proto se mnohé národní revoluční výbory snažily navázat prostřednictvím telefonního spojení, kurýrů i jinak kontakt se spojeneckou americkou armádou, která ve dnech 6. 5.-7. 5. 1945 osvobodila území jihozápadních Čech a stanula na hranici příbramského regionu, a žádaly Američany o pomoc. Spojenci vycházeli této iniciativě zpravidla vstříc. Prováděli aktivní průzkum i za takzvanou stop-liní, předem dohodnutou předpokládanou čarou dotyku sovětských a amerických vojsk, a přebírali nepřátelská uskupení do svého zajetí, aby tímto způsobem pomohli domácímu obyvatelstvu do doby, než sem dorazí Rudá armáda. Po uskutečnění akce se však museli Američané vrátit zpět za vzpomínanou demarkační čárou, aby neporušili dohodu se Sověty. Nejvyšší velení Rudé armády totiž odmítlo nabídku Američanů, aby divize USA osvobodily čs. území až k soutoku Vltavy a Labe. Mezitím další ustupující složky hitlerovské branné moci, často zcela bezdůvodně, jindy odvetou za akce domácího hnutí odporu, partyzánů nebo i vlasovců (příslušníků protibolševické Ruské osvobozené armády gen. Andreje Andrejeviče Vlasova), terorizovaly místní obyvatelstvo.

V pondělí 7. 5. 1945 po předchozím telefonátu mezi velitelstvím americké armády a četnickými stanicemi v Rožmitále pod Třemšínem,

na Březových Horách a v Příbrami na základě žádosti o pomoc vyřčené zdejšími národními revolučními výbory, vyrazil z jihozápadních Čech do Příbrami konvoj amerických průzkumných vozidel 2. jízdní kavalerie XII. sboru dislokované v Žinkovech nedaleko Lnářů. Tentýž den přijela přes Rožmitál pod Třemšínem do Příbrami ve směru od Plzně skupina amerických bojových vozidel por. Kitchena ze 16. tankového praporu a por. Clarka ze 64. praporu obrněné pěchoty 16. obrněné divize V. sboru. Dne 9. 5. 1945 pak dorazila do Příbrami skupina kpt. Thomase Cooka z velitelství 22. polního dělostřelectva a v okolí zasahovaly následně též jednotky 37. tankového praporu a 25. jízdní eskadrony elitní 4. tankové divize XII. sboru 3. americké armády.

ZPEČETĚNÝ OSUD VLASOVců

Situace na Příbramsku se značně zkomplikovala v podvečer 9. 5., a zvláště pak 10. 5. 1945, kdy sem pronikli ve směru od Prahy a Berouna příslušníci 3. pluku 1. divize gen. Sergeje Kuzmiče Buňačenka, jako součást vzpomínané Rus-

V okolí Slivice a Milína položilo život 17 mužů, většinou obyvatel Příbrami, a také několik místních civilistů.

ké osvobozené armády (ROA) gen. Andreje Andrejeviče Vlasova, kteří na konci války obrátili zbraně proti svým dosavadním hitlerovským spojencům, a ve snaze uniknout před Rudou armádou do amerického zajetí se přidali na stranu českého odboje. Výrazně pomohli proti německé přesile nejen při Pražském povstání, ale též při bojích v Příbrami, kde zlikvidovali minimálně 94 německých vojáků, při vlastních ztrátách 12 příslušníků ROA. Osud vlasovců byl však zpečetěn poté, co je Američané nakonec odmítli převzít do zajetí. Mezi Rožmitálem pod Třemšínem a Lnářmi došlo 12. 5. 1945 k jejich obklíčení Rudou armádou a k fyzické likvidaci podstatné části uskupení ROA.

Tehdy byly Příbram a okolí svědkem vyvrcholení dramatických dějových scén války. Podepsání kapitulace nacistickým Německem s platností od půlnoci z 8. na 9. května 1945 neznamenal totiž automaticky okamžité ukončení bojových akcí nepřítele. V době, kdy Evropa již oslavovala mír, se do prostoru Slivice - Milín - Čimelice - Březnice dostala další nepřátelská hitlerovská vojska odmítající složit zbraně a usilující za každou cenu proniknout před blížící se Rudou armádou do americké zóny, což bylo v rozporu s právě vyhlášenou německou kapitulací. Při této činnosti terorizovala místní civilní obyvatelstvo. V nerovném boji se jim dne 11. 5. 1945 postavily skupiny příslušníků příbramské

Sovětská tankisté ze 6. gardové tankové armády 2. ukrajinského frontu v Příbrami před sokolovnou dne 11. 5. 1945 s tanky M 4 Sherman americké výroby, které byly na čs. území v roce 1945 ve výzbroji Rudé armády pouze u jednotek tohoto útvaru. Podle číselného označení na věžích těchto tanků se nám podařilo zjistit, že tyto Rudoarmějci s tzv. Rudými Shermany osvobodili předtím na čs. území Vyškov, Jihlavu, Načeradec, Bystřici, 10. 5. 1945 dorazili do Prahy na Pankrác, přes Smíchov pokračovali na Dobříš, 11. 5. přijeli do Příbrami, odkud směřovali ke Slivici a 12. 5. 1945 skončili v Rožmitále pod Třemšínem. Tím však válka pro ně neskončila, neboť záhy byli nasazeni proti Japoncům v okupovaném Mandžusku.

revoluční gardy a partyzáni. Jejich střetnutí však dopadlo pro představitele domácího hnutí odporu tragicky. V okolí Slivice a Milína položilo život celkem 17 mužů, většinou obyvatel Příbrami, a také několik místních civilistů.

PALEBNÉ POZICE POD SVATOU HOROU

Teprve úder sovětských jednotek 1., 2., a 4. Ukrajinského frontu (UF) v odpoledních a nočních hodinách 11. 5. 1945 znamenal definitivní konec bojů. Po předchozím průzkumu terénu následoval přepad pomocí děl a kašuší. Palebné pozice si Rudá armáda vytvořila mezi Svatou Horou a Háji, u Brodu a před Raděticemi. Hitlerovský obranný rajón mezi Slivicí a Milínem pokryla sovětská dělostřelecká palba a po ní začal útok pozemních vojsk. Z útvarů 2. UF mar-

Ze závěrečných bojů Rudoarmějců v okolí Slivice 11. 5.-12. 5. 1945.

šála R. J. Malinovského bojovali v tomto prostoru vojáci 9. gardového mechanizovaného sboru gen. M. V. Volkova a 2. gardového mechanizovaného sboru gen. K. V. Sviridova v sestavě 6. gardové tankové armády gen. A. G. Kravčenka, postupující od Příbrami a Dobříše. Z východu, od Kamýka nad Vltavou a Radětic, útočily složky 24. a 25. gardového střeleckého sboru 7. gardové armády gen. M. S. Šumilova, a od jihu, po pravém křídle Američanů, jednotky 38. a 39. gardového střeleckého sboru 9. gardové armády SSSR. Ve směru od Obor a Dolních Hbit pronikali vojáci maršála A. I. Jeremenka ze 4. UF. Z útvarů 1. UF maršála I. S. Koněva zde plnil speciální úkoly, pronásledování a likvidaci vlasovců, 25. tankový sbor gen. J. I. Fominycha z 13. armády gen. N. P. Puchova, postupující od Příbrami a z Rožmitálska. K ránu 12. 5. 1945 se hitlerovci u Milína vzdali. Jejich velitel SS-Gruppenführer gen. Carl Friedrich von Pückler-Burghaus ve svém štábu v Čimelicích následně kapituloval před gardovým generálem Sergejem Serjoginem, velitelem 104. gardové střelecké divize 38. gardového střeleckého sboru 9. gardové armády 2. UF, a plukovníkem Danem Allisonem, náčelníkem štábu 4. tankové divize XII. sboru 3. americké armády. Záhy na to se německý velitel zastřelil.

Také v příbramském regionu došlo k setkání spojeneckých amerických a sovětských vojáků a obyvatel mohli i zde oslavovat konec 2. světové války.

■ **Josef Velfl**
Hornické muzeum Příbram

Rozhledna Na Skále: Překrásný výhled na jihozápadní Brdy

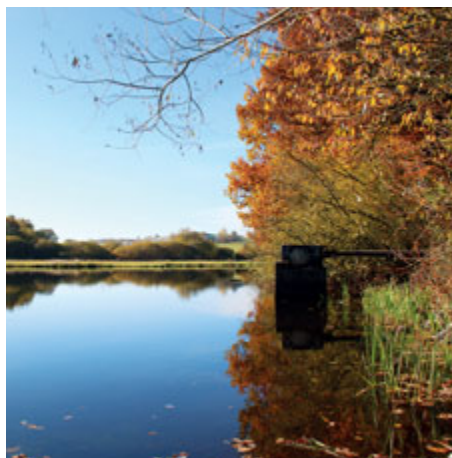
Rozhlednu Na Skále najdeme na stejnojmenném kopci (673 m) nedaleko Železného Újezda (spadá pod obec Čížkov). Rozhledna sice neleží uvnitř území CHKO Brdy, ale je jen asi 500 m od její jihozápadní hranice, opravdu v pěkné poloze, umožňující kruhový rozhled.

Rozhledna Na Skále a pohled z ní směrem k Třemšínu, dole mírně vpravo je vidět rybník V Úličkách.

Foto (2x): Jaroslav Hodrment

Rozhlednu Na Skále tvoří více než 40 m vysoký stožár z nerez oceli, sloužící zároveň jako vysílač. Po točitém roštovém schodišti se 137 schody vystoupáme na vyhlídkovou plošinu ve výši 25 metrů. Odměnou za námahu nám bude opravdu překrásný rozhled, zejména na blízký protisvah jihozápadních Brd.

Rybník V Úličkách

Hledíme-li přes Přírodní rezervaci Fajmanovy skály a Klenky a Přírodní rezervaci Chynínské buky, dobře nás zorientuje vrchol Nad Maráskem (805 m) a vedle něho vpravo stožár vysílače Na Burku. Podíváme-li se naopak vlevo od vrcholu Nad Maráskem, můžeme zaregistrovat zajímavost - jakoby těsně nad vrcholky stromů uvidíme kopuli radaru na Praze (862 m), která je ovšem ve skutečnosti mnohem dále, ještě skoro 10 km za hřebenem. Hledíme-li více vpravo, můžeme mimo jiné spatřit 8 km vzdálený vrcholek Třemšína, pro nás Příbramany z odvrácené strany. Za dobré viditelnosti se nám naskytne pohled na zvlněnou krajinu jižního Plzeňska, ale také Šumavu, Český les, Krušné hory či Blanský les.

Do Železného Újezda nás dovede cyklotrasa 2039, přímo k rozhledně pak 2149. Můžeme se také vydat po asi dvoukilometrové kruhové Naučné stezce Železný Újezd. Ti pohodlnější mohou auto zaparkovat přímo na okraji lesa pod rozhlednou. Rozhledna je otevřena v květnu až říjnu (10.00-12.00, 12.30-17.00), vstupné je 15 korun.

Pokud se již ocitneme v Železném Újezdu, nenecháme si ujít návštěvu nedalekého romantického rybníka V Úličkách (nebo také Ouličky).

GPS poloha startu: Železný Újezd, počátek naučné stezky, 49.5616358N, 13.6739994E
Oblast: Jihozápadní Brdy
Trasa naučné stezky: mapy.cz/s/huhebululu
Délka: asi 2 km
Typ: pro pěší
Náročnost: nízká
Značení: ze Železného Újezda
Zajímavosti: nedaleký rybník V Úličkách
Další tipy na výlet: brdyapodbrdsko.cz

Jde o evropsky významnou lokalitu (v návrhu je přírodní rezervace) s četnými mokřady a vodním ptactvem.

Při plánování výletu sledujte aktuálně platná protipandemická opatření.

■ Jaroslav Hodrment

Příbram mu byla určena osudem

Jako ředitel příbramské Báňské akademie bránil její samostatnost a postavení v rakousko-uherské monarchii, jako představitel veřejného vlasteneckého života se podílel na rozvoji organizované turistiky. Jednou z nejvýraznějších osobností české vědy a techniky 19. a počátku 20. století byl Josef Hrabák.

Josef Hrabák

Na druhé straně Brd, nedaleko Zbiroha, leží malá obec Sirá. Do rodiny, která byla už tak početná, se tu 13. dubna 1833 narodil Josef Hrabák. Odmaturoval na plzeňském gymnáziu a absolvoval Báňskou akademii v Banské Štiavnici, kde také později pracoval na ředitelství státních dolů. Rok strávil v Chorvatsku coby provozní ředitel maďarské důlní a hutní společnosti, kterou zachránil před krachem. V rakouském Leobenu působil jako asistent na katedře matematiky a mechaniky, odkud byl v roce 1864 povolán do Příbrami.

Nechybělo mnoho a záhy by ji možná zase opustil - rozhlížel se po lépe placených místech v Praze, Brně nebo Vídní -, když se v roce 1867 uvolnila pozice na zdejší Báňské akademii. Tady byl později jmenován profesorem báňského a hutního strojnictví a pokračoval ve své vědecké a publikační činnosti. Jako pedagog upřednostňoval praktickou výuku a své studenty brával na cesty po dolech a hutích. Později se stal rektorem, přičemž musel neustále hájit postavení své školy, neboť v tehdejší Rakousku-Uhersku byla upřednostňována akademie v Leobenu. I proto Josef Hrabák z města nakonec neodešel. „Cítil své osudem určené místo v Příbrami, kde akademie vyžadovala důraznou obranu proti útokům na svou samostatnost,“ vysvětluje historik Václav Trantina.

Jako člověk, který byl součástí veřejného společenského života, se Josef Hrabák znal s Vojtěchem Náprstkem, spoluzakladatelem Klubu českých turistů. Když bylo toto sdružení v pražské Měšťanské besedě v roce 1888 založeno, Hrabák byl pravděpodobně u toho. O několik měsíců později sám inicioval vznik příbramského odboru KČT, jehož členem byl například ředitel gymnázia Čeněk Vyhniš nebo hoteliér Max Buchar. Dali si za cíl vytvořit síť značených cest po okolí Příbrami a vydat turistického průvodce.

Do výslužby odešel Hrabák v roce 1899, aby dokončil některá svá rozpracovaná díla - za svůj život napsal více než 50 knih a časopiseckých článků. Byl členem příbramského zastupitelstva a jako první v rakousko-uherské monarchii obdržel čestný doktorát montánních věd. Zemřel 15. července 1921 v Příbrami.

■ Václav Bešťák
s využitím textů Václava Trantiny

Po stopách Josefa Hrabáka

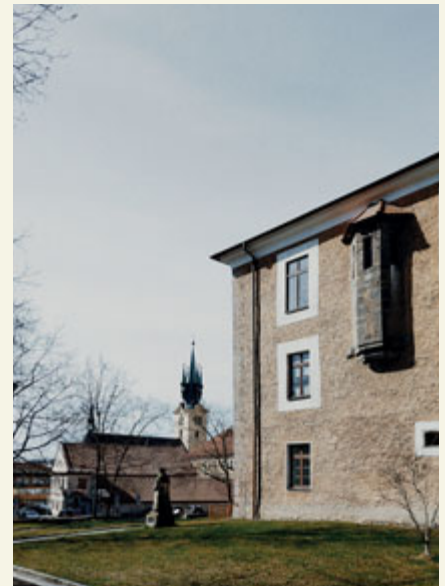
BŘEZOVÉ HORY

Pro své znalosti byl Josef Hrabák v roce 1864 povolán do Příbrami, a to do hlavního závodu státních dolů. Zdejší hornictví v té době čekal bouřlivý rozvoj.

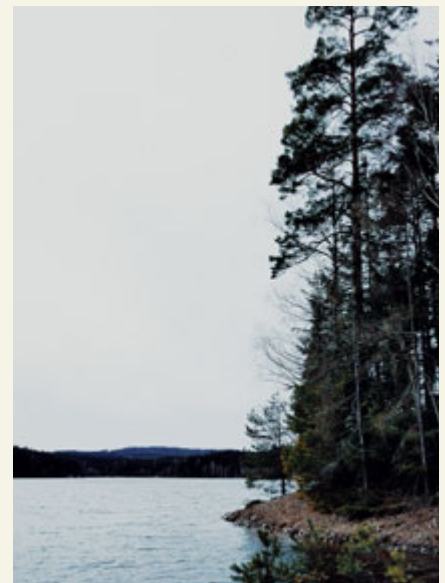
HOTEL BUCHAR

Příbramský Klub českých turistů se scházel jednou měsíčně ve spolkové místnosti v Hotelu Buchar. Ne náhodou - členem klubu byl i Max Buchar.

ZÁMEČEK-ERNESTINUM

Řádným profesorem příbramské akademie byl Josef Hrabák jmenován v roce 1871. V letech 1879-1880 a 1885-1888 působil jako její ředitel.

PILSKÁ NÁDRŽ

První trasy vyznačili příbramští turisté na jaře roku 1890 a vedly na Pilskou a Lázkou nádrž. Brzy následovala i značená cesta na Třemošnou.

■ foto: Karolína Ketmanová

Císařpán je korunovanej

Ve slavné scéně z filmu Anton Špelec, ostrostřelec, podroušený Vlasta Burian pronáší: „Pane veliteli, poslušně hlásím, že se naše společnost přenáhliha a že jsme tam řekli, že císařpán je vůl. My to odvoláváme a prohlašujeme svorně, že císařpán není vůl, že je korunovanej!“

Na fotografii z doby kolem roku 1860 je sedící rakouský císař František Josef I. se svými bratry - vpravo nad ním stojí arcivévoda Ferdinand Maximilian. Zdroj: Wikipedia

Hlášce o císaři pronesené Vlastou Burianem ve filmu Anton Špelec, ostrostřelec, se všichni smějeme, ale za Rakouska-Uherska urážka hlavy státu zas až taková legrace nebyla. Dne 7. ledna 1895 obdrželo C. k. Landes Gendarmerie-Commando (zemské velitelství četnictva), oddělení Příbram, respektive jeho wachtmistr (četnický strážmistr) Josef Exner od zdejšího policejního městského strážmistra Jana Wintera oznámení, že zámečnický mistr Josef Kafka v listopadu 1893 (před více než rokem!) v lokálu ovdovělé Barbory Jelínkové na Václavském náměstí č. p. 105/II během hádky o to, jak zničit svého nepřítele, na výrok zdejšího kominického mistra Karla Pletichy „od toho je c. k.“ odpověděl „na to se sere“.

SPORÁDANÍ ŽENATÍ MUŽI

Když Exner tehdy vyslychal svědky tohoto incidentu, totiž výrobce růženců Františka Matějku, bytem na Hornickém náměstí, a truhlářského mistra Vincence Vintišku, bytem na rynku, Kafka urážku opakoval i v přítomnosti vedle něj sedících řezbáře Jana Procházky a výrobce růženců Václava Turka. Protože se tato hrubá slova mohla posuzovat jako urážka c. k. majestátu, bylo udání 23. ledna 1895 postoupeno C. k. okresnímu soudu Příbram. Ten se vzápětí obrátil na C. k. státní zastupitelství v Praze, které nařídilo, aby toto oznámení prověřil příbramský okresní soud.

Všichni svědci i obviněný byli spořádání ženatí muži. Nejprve byl 31. ledna 1895 v sedm ráno vyslechnut jedenačtyřicetiletý řezbář Jan Procházka (známý autor betlémů), který chytře vypověděl, že se tehdy konala valná hromada

„patera řemesla“ a že se na nic z té schůze nepamatuje (tady vidíme, co dělá tradice - cechy byly oficiálně zrušeny v prosinci 1859 a přejmenovány na živnostenská společenstva, ale ještě po čtvrt století si členové říkali cech). Pateráci sdružovali řemeslníky, kteří neměli vlastní živnostenské společenstvo, protože jich bylo méně - zámečníci, řezbáře, truhláře atd.

Po hostině Kafka zůstal celou noc a celý den, totiž do pondělního večera, dokud si ho neodvedla jeho manželka s pomocníkem.

”

Dne 1. února 1895 byl jako první vyslechnut šestatřicetiletý truhlář Čeněk Vintiška. Vypověděl, že byl v listopadu 1893 v neděli večer s Josefem Kafkou na cechovní hostině v hospodě Barbory Jelínkové a že hostina trvala celou noc. Josef Kafka byl jejím spoluorganizátorem, takže přišel do hospody již před ní, popíjel pivo, zůstal tam celou noc a byl moc „napilý“. Druhý den se v pití pokračovalo, jelikož pivo ještě zbylo, protože všichni pozvaní hosté na nedělní schůzi nepřišli. Vintiška se do hospody vrátil

v pondělí ráno. Byl tam strašně opilý Josef Kafka, který snad ani nešel domů a popíjel s Karlem Pletichou. Řekl Pletichovi, že když má na někoho zlost, hned by ho zničil. Tehdy se mluvilo o tom, že má Josef Kafka spor s nějakým Basádkem. Pleticha se vyjádřil v tom smyslu, že to nejde, jen tak někoho zničit, že „od toho je c. k.“. Na to Kafka odpověděl „na to se sere.“ Vintiška nerozuměl, co tím „c. k.“ Pleticha myslel, ale ví, že byl Kafka tak opilý, že o ničem moc nevěděl, protože potom vstal, obrátil se, vyhodil rukama do vzduchu a zase si sedl. Na dotaz vyšetřujícího soudce Vintiška doplnil, že tím „c. k.“ mohl Pleticha myslet okresní soud.

ZADARMO SE PIJE LEHCE

„Po Vintiškovi byl vyslechnut osmatřicetiletý kominický mistr Karel Pleticha. Vypověděl, že byl stejně jako Kafka hodně opilý, a proto se nemůže pamatovat, o čem se tenkrát hovořilo, že by měl s Kafkou nějakou hádku, nebo že by se Kafka dopustil urážky Jeho Veličenstva. Potvrdil, že Josef Kafka byl spoluorganizátorem té hostiny, byl už před ní v hostinci všelicos připravovat a pivo popíjel už odpoledne. Po hostině tam Kafka zůstal celou noc a celý následující den, totiž do pondělního večera, dokud si ho neodvedla jeho manželka s pomocníkem. Pleticha nebyl schopen říct, kolik toho Kafka vypil, protože „pilo se zadarmo, a tak se lehce pije, a on byl strašně namazanej.“

Soudní vyšetřování pokračovalo výsledkem třičtyřicetiletého rozárníka Františka Matějky, který byl na cechovní hostině přítomen po oba dny s výjimkou jediné hodiny, kdy se z hostince vzdálil. Přiznal, že se pilo hodně. Pleticha a Kafka se nehádali, naopak spolu měli švandu. Kafka byl už tak napitý, že u stolu usnul. Pleticha vzal barevný divadelní lístek, který tam ležel, rozstříhal ho na kousky, které vypadaly podobně a byly stejné barvy jako příbramské známky na pivo. Podal ty kousky Kafkovi a řekl mu „máš ještě na pivo.“ Pak Pleticha řekl to o c. k. a Josef Kafka odpověděl „na to se sere.“ Nic dalšího o tom Matějka nevěděl.

DĚLALA SE JEN ŠVANDA

Další rozárník, čtyřicetiletý Václav Turek, potvrdil, že se pilo zdarma, a proto hodně. Byl na hostině do čtvrté hodiny ráno, kdy si pro něj přišla jeho manželka. Trochu se doma prospal a v pondělí v devět ráno se do hospody vrátil. Zůstal tam až do večera, dokud si pro něj nepřišli jeho lidé. O hádce a urážce majestátu mu nebylo nic známo, naopak, dělala se jen švanda.

Až nakonec byl vyslechnut osmapadesátiletý zámečnický Josef Kafka, narozený v Příbrami z rodičů Matěje a Terezie Kafkových. Vypověděl, že je nevinný a že by nebyl schopen vypustit z úst urážku Jeho Veličenstva, ani kdyby byl opilý, protože mu sloužil plných 11 let u námořníků. Obdržel od Jeho Veličenstva dvě válečné medaile a chová před ním nejlhubší uctivost.

Dům na Václavském náměstí, kde bývala hospoda U Jelínků. Snímek z roku 1980.

Foto: Bohumil Unger

Josef Kafka byl třikrát v bitvě – ve válce v roce 1859 (druhá italská válka za nezávislost mezi Rakouskem a Francií společně se Sardinskopiemontským královstvím, které se snažilo o osvobození a sjednocení tehdejší roztržité Itálie), v Šlesvik-Holštýnu (zřejmě v dánsko-německé válce označované též jako druhá šlesvická válka mezi Pruskem a Rakouskem jako členy Německého spolku s Dánskem o Šlesvicu, která začala 1. února 1864 pruským vpádem do Šlesvicu a skončila 30. října Vídeňskou mírovou smlouvou, na jejímž základě bylo sporné území postoupeno Prusku a Rakousku) a v bitvě u Lissy (bitva u ostrova Visu v Jaderském moři ve dnech 18.–20. července 1866 byla jedinou větší námořní bitvou mezi italským a rakouským námořnictvem během prusko-rakouské války; skončila těžkou porážkou silnější a modernější italské flotily a rozhodla celou námořní válku.)

Mezitím devatenáct měsíců (zřejmě 1859–1860) sloužil Josef Kafka u zámku Miramare na italském pobřeží Jaderského moře na lodi Fantasia patřící Jeho Veličenstvu Maxmilianovi Habsburskému, admirálovi a veliteli rakouského válečného námořnictva a mladšímu bratrovi císaře Františka Josefa I. O své službě vypověděl: „Císař Maxmilian mě osobně znal a jmenoval mě, švejfovany, poněvadž jsem jednou dělal na lodi klec, on ke mně přišel, jak tu střechu na klec udělám. Jeho Veličenstvo se mnou česky mluvil a já mu odpověděl: ‚Císařská Výsost, já musím tu střechu trochu vyšvejfovat.‘ Jeho Veličenstvo se zasmál a odpověděl na to: ‚To jste Čech, to je české slovo?‘ A od té doby mě jmenoval ‚švejfovany‘.“

Sluší se zde připomenout, že Ferdinand Maxmilian Habsburský (1832–1867) byl na rozdíl od svého bratra císaře Františka Josefa I. liberál veselé a přátelské povahy. V dubnu 1864 díky podpoře francouzského císaře Napoleona III. prohlášen mexickým císařem, v červnu 1867 byl však mexickými povstalci svržen, zajat a popraven. V době soudního procesu byl tedy již 28 let po smrti.

Josef Kafka pak prohlásil, že udání na něj je podáno ze zášti a že tehdy možná řekl „na to se sere“, ale není pravda, že by to byl řekl o c. k.,

o kterém vůbec nebyla řeč. Když to řekl, patřilo to těm cedulkám udělaným z divadelního listku, které mu ostatní hosté strkali do kapsy, protože si z něj dělali švandu. Uznal, že byl strašně opilý, protože byl v hostinci už od neděle, od dvou hodin odpoledne.

O MĚSÍC VÍCE NEŽ ANTON ŠPELEC

Okresní soud v Příbrami obratem předal vyšetřovací spis k laskavému nahlédnutí C. k. státnímu zastupitelství v Praze, které mu spis 9. února 1895 vrátilo s vyjádřením, že k dalšímu Kafkovu stíhání neshledává důvod. Kafka měl možná i díky své obhajobě štěstí, protože 13. ledna 1894 byl odsouzen pro urážku Jeho Veličenstva, jíž se dopustil v hostinci pana Františka Kuby na Březových Horách, C. k. zemským trestním soudem v Praze ke čtyřem měsícům těžkého žaláře Václav Lund, nádeník z Višňové. Dostal tedy ještě o měsíc víc než ostrostřelec Anton Špelec.

Proč Jan Winter udal Josefa Kafku až v lednu 1895, když k oné údajně urážce majestátu došlo už v listopadu 1893? Vysvětlení lze najít v textu otištěném v Horymíru z 5. ledna 1895: „*Odvolání. My nižepsaní Josef Kafka, zámečník, a František Kafka, obchodník v Příbrami, prohlašujeme tímto veřejně, že jsme neměli v úmyslu p. policejního strážmistra Jana Wintra aneb některého z pp. strážníků příbramských obviňovati z nějakého jednání nepočestného, an pověst v tomto ohledu rozšířená na pravdě se nezakládá, a že p. policejní strážmistr Jan Winter a ostatní pp. strážníci nám k žádosti naší prominuli urážku na cti jim bezdůvodně učiněnou.*“

Ferdinand Maxmilian Habsburský byl na rozdíl od svého bratra císaře Františka Josefa I. liberál veselé a přátelské povahy.

O jaké nečestné chování šlo? Jisté je pouze to, že Josef Kafka byl jedním ze dvou měšťanů, kteří podali námítky proti průběhu voleb do obecního výboru v červnu 1894, a že i na základě jeho námitek zrušilo c. k. místodržitelství výnosem z 2. ledna 1895 volbu pěti zvolených členů, takže musely být vypsány volby náhradní. Jan Winter však očividně Josefu Kafkovi nic neodpustil. Bohužel také nelze zjistit, zda byl Winter na oné schůzi cechu osobně přítomen, nebo zda mu Kafku někdo z návštěvníků hostince udal.

■ Věra Smolová

SOA v Praze – SOKA Příbram

KALENDÁRIUM

1. května 1961

Součástí prvomájového průvodu byl alegorický vůz s modelem rakety Vostok na počest prvního kosmonauta J. Gagarina. Raketa byla následně instalována na místě zbořené středověké rychty na náměstí v Příbrami.

1. května 1991

V nemocnici ve Zdaboři (ZÚNZ) se přestaly používat hadrové návleky na boty.

3. května 1871

Byl zaražen svatohorský důl.

10. května 1881

Při příležitosti sňatku korunního prince Rudolfa a princezny Štěpánky byly Březové Hory slavnostně vyzdobeny a bylo uspořádáno mnoho oslavných akcí.

15. května 1971

V rámci Hudebního festivalu Antonína Dvořáka vystoupila v Příbrami Sofijská státní filharmonie.

20. května 1741

Marie Terezie potvrdila platnost všech dosavadních privilegií města Příbramě.

21. května 1551

Hans Pocksdorfer, báňský desátník, žádal císaře Ferdinanda I. o povolení zřídit ve městě mincovnu (neúspěšně).

22. května 1911

Příbram postihlo slabé zemětřesení, při kterém byly zaznamenány drobné škody na popadaných předmětech v domácnostech.

28. května 1991

Literát František Nepil sfáral na šachtě č. 16 u Příbrami a uspořádal zde, v hloubce 1005 m, autogramiádu.

28. května 1921

V příbramské Sokolovně se uskutečnil šermířský turnaj za účasti nejlepších československých šermířů.

■ Daniel Doležal

Státní oblastní archiv v Praze

Seriál individuálních běhů pokračuje do konce dubna

Individuální běhy měly zacelit dlouhou závodní mezeru přes zimu a zpestřit běžeckou přípravu. A kondičním běžcům také ukázat, že závod není záležitostí nervozity. Je třeba jen trochu zrychlit a když přichází únava, i zatnout zuby. Tělo samo pozná, kam až může. Navíc běžecká komunita je vesměs družná parta, běh dělá kamarády a je vždy příjemné potkat lidi stejné krevní skupiny.

Regulérní závody to nebyly, ale výkon připomínají účastnické listy.

Foto: BBP

Když jsme začali vypisovat závody na leden, únor a březen, měli jsme za to, že v dubnu budeme za pandemickou patálií a individuální běhy budou připomínat jen pamětní účastnické listy a e-mailové diplo-

my. Všechno je jinak. A proto jsme se rozhodli ukončit rozběhané závody až 30. dubna. Závod na Vojnu je tedy ještě otevřen a výsledková listina obsahuje desítky záznamů běžeckých výkonů.

Od začátku března jsou rozběhnuté také závody na Padáku, kde opravdu platí pořekadlo, že kopce dělají běžce. Všichni, kdo zaregistrují výkon automaticky na svou e-mailovou adresu, obdrží jako památku účastnický list. Na tratích na Padáku k začátku dubna zapsalo svůj výsledek přes 80 běžců. Jako organizátoři si zvláště ceníme účasti dětí. Na trati 2,9 km (závod na jedno kolo kolem Padáku) běhají děti za doprovodu rodičů. Na začátku dubna bylo dětských výsledků přes 20, zatím nejmladším běžcem byl Jakub Danda (kat. kluci do 5 let).

Bonusově jsme označili další trasu - ze Sázký k Hájkům a zpět. Můžete si vybrat závod na jedno kolo (4,7 km), nebo pro vytrvalce na dvě kola (9,4 km). Podrobné informace o trati, o výsledcích, stejně jako pro ostatní závody naleznete na stránkách Brdského běžeckého poháru.

A jak to bude dál? Všechno záleží na pandemické situaci a rozvolňování protiepidemických opatření. V každém případě budou všechny probíhající závody - Vojna, Padák i Sázký-Háje - ukončeny k 30. dubnu. Po tomto datu se všichni, kdo vystoupali na virtuální stupně vítězů, mohou těšit na e-diplomy.

■ Petr Butzke, Jan Svoboda
Brdský běžecký pohár

Sportovní projekty stopnul covid, jsme připraveni na restart

Když nyní počasí láká ven, můžete si s dětmi splnit některou ze sportovních výzev zveřejňovaných skupinou Sport 2030. Všichni s nadějí čekáme na uvolnění společného sportování, kdy se pro děti spustí letošní ročník Na hřišti to žije.

Město podporuje projekty, které se dlouhodobě snaží o zlepšení pohybového projevu dětí. Jako na jiných aktivitách se i v tomto případě projevila opatření spojená s pandemií covidu-19. Ještě na přelomu března a dubna nefungoval například projekt Trenéři do škol, protože děti do škol nechodily. S trenéry jsme stále ve spojení a připravujeme se na spuštění projektu, jakmile se školáci vrátí do lavic. V začátku se pravděpodobně zaměříme především na venkovní cvičení.

Nemusíme hovořit o tom, že zejména v této době děti potřebují ještě více pohybu než před začátkem pandemie. Na konci března proto město nabídlo všem školám krátká online cvičení, jež

by kompenzovala negativní projevy sezení u počítače. Nyní probíhá pravidelné cvičení na ZŠ Březové Hory s trenéry z Hokejového a tréninkového centra Příbram. Společně s trenéry natáčíme krátká instruktážní videa, která umísťujeme na městském sportovním webu sport.pribram.eu. Všichni učitelé je mohou zařazovat na konec výuky a s dětmi se protáhnout. Pedagogům se tak snažíme aspoň trochu pomoci, neboť rok distanční výuky není jednoduchý a jakákoliv změna ve výuce představuje pozitivní vzpruhu.

Druhým velkým městským projektem pro děti je Na hřišti to žije. Všechny sportovní kluby v Příbrami už znají jednotlivé termíny, mají rozdělená

hřiště a jen čekají na povolení setkávat se. Měli jsme začít ve čtvrtek 1. dubna, ale myslíme si, že nejdříve se tak stane v květnu. Abychom do té doby úplně nezaháleli, vytvořili jsme pravidelné výzvy, které zveřejňujeme každý čtvrtek na facebookové stránce Sport 2030 a na webu sport.pribram.eu. Děti (i dospělí) mohou plnit úkoly a své výsledky zasílat zpět.

■ Renáta Vesecká
radní pro sport

Nový rybník čekají novinky

Uzamykatelné skříňky, kompletní výměna laviček v letním kině nebo nová sauna. To jsou letošní novinky v areálu Nový rybník.

První novinkou, na kterou se mohou těšit návštěvníci Nového rybníku, jsou uzamykatelné skříňky umístěné za budovou bistra Sezam. Celkem 60 skříňek je provedeno ve dvou velikostech - menší na cennosti a větší na boty, inline brusle a objemnější věci. Součástí realizace představují také tři lavičky pro pohodlnější přezouvání.

Výrazného omlazení se letos dočká letní kino, přesněji sezení v letním kině. „Ještě před zahájením promítací sezony budou v letním kině kompletně odstraněny všechny původní lavice a nahrazeny novými. Výměna probíhá z důvodu nevyhovujícího stavu stávajících laviček. Kapacita areálu se nijak výrazně nezmění,“ vysvětlil Jan Slaba, ředitel Sportovních zařízení města Příbram.

Areál Nový rybník bude mít nově také svou vlastní saunu. Vznikne v budově půjčovny sportovního vybavení a její uvedení do provozu je v plánu na podzim letošního roku. Okamžitá kapacita sauny počítá se 6-8 osobami, rezervace budou možné přes rezervační systém, případně po telefonu.

Všechny projekty vznikají v rámci fáze udržitelného rozvoje areálu Nový rybník, nastaveného na přelomu let 2019 a 2020. Plán pro letošní rok počítal také s parkourovým hřištěm, investice však byla posunuta na příští rok.

■ **Miroslava Poláková**
Sportovní zařízení města Příbram

inzerce

Výzkumný a vývojový ústav
dřevařský, Praha, s. p.,

hledá

Laboranta/ku

**v oboru zkoušení
výrobků dřevařského
průmyslu**

Místo výkonu práce:
Březnice (Příbramsko)

Kontakt: miltnerova@vwud.cz,
www.drevarskyustav.cz

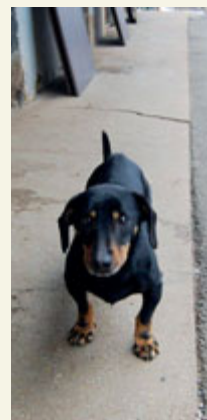
Psí individuality čekají na nové páníčky

Kamil je zhruba šesti-letý aktivní kříženec loveckého psa, vhodný na zahradu s velmi dobrým oplocením.

Ben je přibližně sedmiletý kříženec svérázné povahy, nemusí ostatní pejsky a není vhodný k dětem. Nejlépe by mu bylo na velké zahradě, kterou by určitě skvěle ohlídal.

Pišta je asi desetiletý hladkosrstý jezevčík, který v útulku pobývá sedm let. Bohužel má dominantní povahu a vlivem toho se z adopce už vrátil. Není vhodný k dětem ani k ostatním zvířecím mazlíčkům. Čeká na páníčka, který si s ním poradí.

Podrobnosti o adopci najdete na webu utulekpribram.cz.

POMUCKY: BKD, BATO, KNIF, RYJUN, ALLUK	JAMAJSKÝ SPRINTER (USAIN)	DOMÁCKÝ KLEOPATRA	1. DÍL TAJENKY	◆	ZNAČKA KILOTUNY	VRANÍK	JINAK	ÚKRYT	◆	NÁSEP	2. DÍL TAJENKY	ATOL V SOUSOTROVÍ ROTAK	CÍL ISLAMSKÝCH POUTNÍKŮ
SPZ BLANSKA				TERÉNNÍ BĚH					VZDYČ (HOVOR.)				
POKRÍK PŘI KORIDĚ				OBŘENÉ VOZIDLO IKONICKÝ ZNAK					ZN. NAKLADNÍCH AUT FRANCOVKA				
SLOVANĚ					ANALOGIE PRVNÍ MUŽ								
OTEC						ČÁST LODI ALPSKÁ ŘEKA V ITALII				LATINSKÁ PŘEDLOŽKA ALPSKÁ HORSKÁ SKUPINA			
◆	ČI	BIKARBONÁT NARÍKAT (ŘIDČ.)					ŽDIBEC EDISO-NOVO JMÉNO						
LÁKADLO								ANGL. ARCHA CHAPL. NOVA ŽENA				NOVÁČEK	BREJLO-VEC
OZVĚNY				SLABO OHON					AMERICKÝ ATLET MIRA ÚČINKU ROZTOKU				
SÍDLO V JIŽNÍM VIETNAMU					NĚKDEJŠÍ ZN. ČEPELEK EVRO-PANKA							SOUČÁSTI HRNCE	
OPUCHNOUTI						SPOJKA BOD						BÁCHORKA BODY	
◆	VELKÉ PTAČÍ PERO	SLOVENSKÝ VTÍP AMER. FARMA					BIČ BOŽÍ VLOMENÍ						
FLOD BROSKVONĚ								VÍŘENÍ MEZINAR. ORGANISACE PRÁCE				ODHAD VÝSLEDKU	KYSLIČNÍK HLINATÝ
CITO-SLOVCE HRYZNUTÍ					SPOJKA SPZ FRYDEK MÍSTEK					VOJENSKÁ JEDNOTKA KANTOVY INICIÁLY			
OBRTNÝ HMAT (OB.)					JAKÉ MNOŽSTVÍ							ŘÍMSKÝ 49	
OTÁZKA 6. PÁDU					ZÁCHVATY ZURĪVOSTI							POŽÁRNÍ OCHRANA	

Vážení čtenáři, přinášíme vám pranostiku na měsíc květen. Tajenka ze zpravodaje č. 4/2021: Když na Vojtěcha prší, nebude ovoce. Knihu vyhrává Anna Černá. Blahopřejeme. Kniha je připravena v redakci k vyzvednutí.

Vyluštěnou tajenku můžete poslat e-mailem na adresu: kahan@pribram.eu. Čtenář/ka, jehož/jejíž správně vyluštěná tajenka bude doručena jako patnáctá v pořadí, od nás dostane pěknou knihu.

DŘÍVE

wheelabrator

A Norican Technology

Za Balonkou 269, Příbram I

HLEDÁ

nové zaměstnance:

**SKLADNÍKY, LAKÝRNÍKY,
ELEKTRIKÁŘE, NÁKUPČÍ,
KONSTRUKTÉRY,
REFERENTA DOPRAVY A DEKLARACE,
KOORDINÁTORA OBJEDNÁVEK**

Nástup možný IHNED.

Prosím, kontaktujte personální oddělení:

tel.: 318 479 210, Jana Vrbová,

e-mail.: jana.vrbova@noricangroup.com

 PŘÍBRAM

FAN DÍ

CELÁ PŘÍBRAM U JUNIOR KLUBU

ŽIVÉ PŘENOSY
SPORTOVNÍCH UTKÁNÍ
KVĚTEN - ČERVENEC

 MS V HOKEJI ME VE FOTBALE

LED OBRAZOVKA 7x4 m
Vystlaný budou zápisy a disciplíny reprezentantů ČR.

DOPROVODNÝ PROGRAM • VSTUP ZDARMA

Konání akce je závislé na pandemické situaci a bude se řídit aktuálními nařízeními vlády ČR. V případě nepříznivého počasí se přenos přesouvá do Junior klubu.

 PŘÍBRAM

20. 6. 2021

NOVAK FEST

VSTUP ZDARMA NOVÝ RYBNÍK
10:00 - 18:00

AKCE PRO CELOU RODINU
MEDAILE ZA SPORTOVNÍ VÝKONY

PŘÍBRAM POD PĚTI KRUHY

PŘÍBRAMSKÉ SPORTOVNÍ KLUBY	HODOLEZECKÁ STĚNA	MOTOKÁRY	
LUKOSTŘELBA	VODNÍ SPORŤY	SKATEBOARDING	PARKOUR
VĚDOMOSTNÍ DISCIPLÍNY	DALŠÍ BOHATÝ DOPROVODNÝ PROGRAM		

WWW.NOVAKFEST.PRIBRAM.EU

Konání akce je závislé na pandemické situaci a bude se řídit aktuálními nařízeními vlády ČR.